

Kiadóhely és kiadóiroda

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadóirodától 8-58
Korrekcióság 8-10, 8-52

NAPILÓ

Előfizetés és hirdetés

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMajelenet
minden nap, hétfőn és
szombat napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. MÁJUS 16.

126. SZÁM

CSÜTÖRTÖK

Mussolini és a Vatikán

Mussolini nagy szónoki sikert aratott négy és fél óras parlamenti beszédével, amelyben a lateráni szerződést méltatta. A fasiszta képviselők ujjongva ünnepezték ragyogó ékesszólású vezérének, aki nagyszerűen ért alhoz, hogy forró szavak csóváival lelkesedést gyújtson maga iránt. Az olasz sajtó a dicsőítő hangján emlékezik meg a duce energiájáról és bölcsességéről, amelyei az egyház és az állam viszonyát a fasiszmus által új életre támasztott nemzeti önérték csorbitása nélkül békés megegyezés alapján rendezte.

Dörgő taps fogadta a kamarában Mussolininak azt a kijelentését, hogy a szuverén és szabad fasiszta állam loyálisan, szabad akaratából kiváltságokat biztosított a Szentnek, de nem ismer el államot az államban és a vatikáni állam alá van rendelve az olasz állam törvényeinek. A fasiszta kormány — mondotta Mussolini — meghagyta jogilag a pápának azt a területet, amely fölött már régóta rendelkezett, azonban egyetlenegy polgárt sem engedett át a Vatikánnak. Magasztalta a fasiszmus apja a Szentatyá nagy tudománnyal párosult mély vallásos érzését és különösen izig-vérig olasz voltát hangsúlyozta ki, ami alkalmat adott a kamarának, hogy a pápát nemcsak mint a katolicizmus fejét, hanem mint az olasz nemzet reprezentánsát is ovációkkal halmozza el.

Ámde vatikáni és általában katolikus körökben épenséggel nincsenek megelégedve a Szentatyát elárasztó fasiszta dicsérettel, amelyek a pápa engedékenysége nyomán támadt diadaléret forrásból származnak. Főleg attól tartanak, hogy Mussolininak a Szentnek eredeti és később lényegesen módosított követeléseire vonatkozó nyilatkozatai a katolikus világ előtt úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a Szentnek túlságos gyengeséget tanúsított volna. Vegyes érzelmeikkel fogadják Mussolininak azt a hivatkozását is, hogy az olasz kormány erővel ellenzte a Vatikán követeléseit a közoktatási ügyekben. Kínosan érinti a katolikusokat az a fogadkozás is, hogy Giordano Bruno szobra, amely szálla a katolikusok szemében, továbbra is a helyén marad és nem távolítják el Giuseppe Garibaldi Vatikán felé tekintő szobrát sem. Végül visszatetszést keltett a beszédnek az a passzusa is, amely szerint az olasz kormány az elmúlt három hónapban több katolikus lapot koboztatott el, mint az elmúlt években együttvéve.

A duce büszke a lateráni szerződésre, mint az ő diplomáciai mesterművére és épen ennek a büszkeségének indoklásául utal hívei előtt arra, hogy a két tárgyaló fél közül a fasiszmus az, amely szilárdan kitartott a maga ideológiájának platformján és a Vatikán deferált ennek a kemény akaratnak. Ismeretes, hogy a fasiszta forradalom a demokrácia intézményeinek keretén belül főleg a szabadkőművesség és a klerikalizmus ellen hirdetett írtóhadjáratot és amikor a Vatikánnal létrejött a megegyezés, úgy látszott, mintha Mussolini, nem akarván egyszerre a két ellentétes világnézeti irányzattal hadakozni, az egyikkel, a klerikalizmussal szövetségre lépne pozíciójának megerősítése céljából. Ettől a beállítástól féltette Mussolini a presztízsét és ezért helyezett olyan nagy súlyt a lateráni szerződéssel foglalkozó beszédében annak kidomborítására, hogy a vallásoktatásnak az egyetemekre való bevezetése kérdésében a legitímabb álláspontot foglalja el és hogy a vallásos nevelést ki akarja egészíteni a férfiaság és az erő érzetének fejlesztésével. — A fasiszmus nem olyan fából van faragva, hogy engedne elveiből — ez Mussolini beszédének a kihangzása és a Szentatyára szórt epitheton ornosokat is tulajdonképpen a duce dicsőségének öregbítésére fordította a fasiszta kamara.

A Vatikán hivatalos lapja, az Osservatore Romano az apró hírek rovatában mindössze tizenkétsoros beszámolót közöl Mussolini beszéd-kolosszusáról. Alighogy megpecsételték a hékét, máris áll a harc az egyházi állam és a fasiszmus között.

Amerika nem hajlandó résztvenni a nemzetközi jóvátételi bankban

Az angol jóvátételi szakértő visszaérkezése után indul meg a vita Párisban a szakértőkonferencia zárójelentéséről

Párisból jelentik: A jóvátételi szakértők tárgyalásaihoz fűzött lapkommentárok általában tanácsolást és fáradt közönyt árulnak el. *Stamp* angol delegátus londoni utját úgy értelmezik, hogy

Stamp már elkészült a konferencia zárójelentésével és most már csak dr. Schachtnek kell hozzáülni a zárójelentéshez a német fenntartásokat.

A zárójelentés plenáris vitájának megindulása aligha várható addig, amíg a távollevő delegátusok visszaérkeznek Párisba. A sajtó szerint

a jóvátételi szakértőkonferencia május végén vagy június elején ér véget.

Washingtoni jelentés szerint a *Chicago Tribune* illetékes helyen arról értesül, hogy

Hoover kormánya a leghatározottabban ellenzi az Egyesült Államok részvételét a párisi szak-

értőbizottság által javasolt nemzetközi jóvátételi bankban.

Az amerikai kormány nem akar résztvenni a német jóvátétel behajtásának biztosítására tervezett intézkedésekben sem. Az amerikai kormány magatartása a *Chicago Tribune* szerint arra vezethető vissza, hogy a szövetséges hatalmak arra akarták rávenni az Egyesült Államok kormányát, hogy csökkentse követeléseit.

Az amerikai kormány állásfoglalása mindenesetre meg fogja nehezíteni a párisi tárgyalásokat.

Brüsszeli jelentés szerint

a belga kormány jóvátételi delegátusai egyhangúlag visszautasították az Owen Young-féle jóvátételi tervezetet

és kijelentették, hogy nem hajlandók lemondani a Dawes-féle tervezetben biztosított garanciákról.

Raacsics Punisa egyik védője azt akarja bizonyítani, hogy Radics István cukorbetegségben halt meg

Rendkívül nagy érdeklődéssel várják a május huszonhetedik főtárgyalást

Beogradból jelentik: *Raacsics* Punisa és társai bünyve iránt a főtárgyalás közeledtével egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg. A főtárgyalás, mint ismeretes, május 27-ikén lesz. A vádat *Nikolics* Dobriwoje államügyész fogja képviselni és az ügyészt az utóbbi napokban többször meglátogatták a védők, hogy különböző kérdéseket megbeszéljenek.

Raacsics Punisa egyik védője, *Novakovic* Radivoje ügyvéd beadvánnyal fordult a bírósághoz és kérte, hogy szerezze be dr. *Singer* bécsi egyetemi tanárnak, aki *Radics* Istvánt kezelte, szakvéleményét arra nézve, hogy

Radics, miután már a golyó által ütött sebé meggyógyult, cukorbetegségben halt meg.

A bíróság a beadvány ügyében ezideig még nem döntött.

Még mindig foglalkoztatja a jogászörököt az a kérdés is, hogy részvehetnek-e a tárgyaláson a francia ügyvédek és pedig *Gialferri*, akit *Raacsics* Punisa

kért fel védelmére és *Torres*, *Radics* Istvánné képviselője. A jogászok véleménye szerint a bíróság ezzel a kérdéssel nem is fog érdemlegesen foglalkozni, mert

a szerb büntetőtörvény és a bünyvadi eljárás kizárja idegen állampolgároknak a főtárgyaláson való szereplését hivatalos minőségben.

Ugyancsak véglegesen eldőlt már az a kérdés is, hogy a főtárgyalást hol tartják meg. Ebben a tekintetben a beogradai törvényszék elnöke — mint már ismeretes — ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a főtárgyalást a törvényszék épületében kell megtartani és így a tárgyalás a beogradai városi bíróság 1. számú tárgyalási termében lesz, amely a törvényszék legnagyobb terme, de befogadó képessége mindamellett olyan kicsi, hogy az újságírókon kívül a közönség számára aligha marad a terem hely.

A főtárgyalásra több külföldi lap tudósítójának megérkezését is várják.

Csütörtökön hajnalban startol a Graf Zeppelin,

A léghajó megkapta az engedélyt a Franciaország fölötti repülésre

Friedrichshafenből jelentik: Az Atlanti Óceánon dühöngő vihar miatt

a *Graf Zeppelin* szerda reggelre tervezett startját elhalasztották.

Ha az időjárás is kedvezni fog, akkor csütörtökön virradatkor indul óceáni útjára a *Graf Zeppelin*.

A német birodalom külképviselet útján a friedrichshafeni igazgatóság

már megkapta a francia kormány engedélyét, hogy a léghajó átrepülhessen Franciaország felett, de csak nappal.

Erre való tekintettel lesz az indulás hajnalban.

Frithjof Nansen, aki a sarkvidéki kutatótanács berlini ülése alkalmából Németországban tartózkodik, kedden meglátogatta a *Graf Zeppelin* léghajót. Az amerikai uton résztvevő utasokat szerda délelőttre megbeszélésre hívták össze.

Eckener dr. hétfőn este magához kérte az amerikai utasait és közölte velük, hogy azért nem indulhatnak el, mert a francia kormánytól nem érkezett

még meg az engedély a francia terület átrepülésére, majd így folytatta:

— Meg kell állapítanom, hogy

ez már a harmadik eset, amikor a francia kormány az utolsó pillanatra halasztotta az átrepülési engedély megadását,

megakadályozva, hogy a léghajó program szerint startolhasson. Ez a körülmény azt mutatja — fejezte be Eckener — hogy

a francia kormány nem nagyon szimpatizál a német léghajókkal.

Szerdán délben Eckener dr. közölte a sajtó képviselőivel azt a végleges elhatározást, hogy a *Graf Zeppelin* csütörtök reggel hat óra körül indul el amerikai útjára.

Az utasokkal közölték, hogy csütörtök reggel fél hatkor jelenjenek meg a léghajó csarnokában.

Szerdán három embert csíptek el a *Zeppelin*en, akik potyautasként akarták megtenni az utat Amerikába.

A három potyautas közül az egyik egy husz éves

brémai autószerelő, aki ellen *bűnvádi feljelentést tettek a szállítás biztonságának veszélyeztetése miatt, mert gyufát találtak nála.* A másik egy huszonnégy éves állítólagos amsterdami hentessegéd. Szerdán reggel a hangárban akadtak rá, ahol a rendőröknek felment, hogy szerelőruhája alatt feltűnően elegáns fehérneműt viselt. A harmadik potyautas egy Stuttgart-környéki iparoslegény, aki elmondta, hogy a léghajó felszállásának pillanatában a hátsó gondolába akart kapaszkodni, hogy a legénység kénytelen legyen behuzni a gondolába.

A Graf Zeppelin az ősszel körül akarja repülni a világot és Berlinben elhatározták, hogy a léghajó a világméretű utat három szakaszban fogja megtenni. A földközi repülés költségeit a világsajtó, főleg az amerikai sajtó fogja fedezni.

Mint Párisból jelentik: A *Matin* értesülése szerint a *Graf Zeppelin* azért kapta elkésztetten az engedélyt Franciaország átrepülésére, mert a második földközi-tengeri uton a léghajó személyzete nem tartott be bizonyos kikötéseket.

Krausz Simon a budapesti bankoktól kér segítséget

A bankok valószínűleg kétmillió pengőt fognak folyósítani, amellyel a magánfelek legsürgősebb követeléseit rendezni lehet

Budapestről jelentik: A budapesti tőzsde fekete táblájára szerdán hirdetményt függesztettek ki, amelyben a tőzsdetanács közli, hogy

Krausz Simon kilépett a giro- és pénztárgyelemből.

Ezzel a hivatalos jelentéssel lezárultak *Krausz Simon*-nak a tőzsdével kapcsolatos ügyei.

A magánfelekkel való tárgyalások állandóan folynak. Ezeknek

az ügyek rendezéséhez négy-öt millió pengőre van szükség.

Krausz Simon barátai nagy erőfeszítéssel igyekeznek ezt az összeget a bankok útján megszerezni, de pénzügyi körökben nem tartják valószínűnek, hogy ez az erőfeszítés teljes eredménnyel járjon, annak ellenére, hogy

maga Krausz Simon is sorra felkeresi a bankvezéreket és személyesen tárgyal ügyeinek rendezéséről.

Krausz Simon Canossa-járása során a legtöbb helyen barátságosan fogadták, két bankvezér részéről azonban a legridegebb elutasítást adták.

Pillanatnyilag a helyzet az, hogy *Weisz Fülöp*-nek, a Kereskedelmi Bank és *Fleissig Sándornak*, az

Angol-Magyar Bank elnökének hathatós intervenciójára

kilátás van arra, hogy a bankok kétmillió pengőt folyósítsanak Krausz Simonnak.

Ezt az összeget azoknak a magánfeleknek a kielégítésére akarják fordítani, akik viszonylag kisebb összegekkel vannak ugyan érdekelve *Krausz Simon* bukásában, de anyagi helyzetük folytán ezeknek az összegeknek az elvesztése katasztrofális következményekkel járna rájuk nézve. Ezek az érdekeltek érthető módon türelmetlenebbek is a nagyobb összegekkel érdekeltek, de kedvezőbb anyagi helyzetben lévő magánfelekkel, akikről *Krausz Simon* megbízottai méltányosságot kérnek és

a nagyobb összegekkel érdekelte magánfeleknek követeléseik egy részének kielégítését helyezik kilátásba, azzal, hogy a fennmaradó követeléseket későbbi időpontban fogják teljes egészükben kielégíteni.

Még ezen a héten eldől, hogy keresztül tudják-e vinni ezt a tervet vagy sem. Kedvező esetben *Krausz Simon* ügyei nyugvópontra jutnának, a tárgyalások sikertelensége azonban újabb komplikációkat vonna maga után.

Délamerikai kivándorlók között a szpliti mólón

Kilencven jugoszlávút, köztük öt vajdaságit visz Buenos-Ayresbe a tizenkétezer tonnás Belvedere

Szplit a pálmák és a hajózási ügynökségek városa. Dioklecián császár öreg falai alatt, a Velence nyájas arcára emlékeztető zerguzsok kisuccákon egymás hegyén-hátán sorakoznak a hajózási ügynökségek expozitúrái. *Navigazione Generali*, *Transatlantica*, *Royal Mail Line*, *Norddeutscher Lloyd*, *Cosulich Line*, *Royal-Sabino* és még egy csomó név, amelynek megtartására győngye az emlékezet.

Az egyetlen nyomasztó felleg ennek a sürgő-forgópezdő városnak az egén, ez a kivándorlási jelleg. Az ügynökségek plakátokkal, prospektusokkal és luksuszajók fényképeivel telezsufolt ajtaján percenkint buknak be a szárazföldi hajótöröttjei, a mindennel leszámoltak, a semmitem várokat, akik hajóindulásokról, beszerzendő okmányokról szükséges pénzeszközről kérnek felvilágosítást, esendős hangon, alázatos hanghordozással, mintha már semmi más nem érdekelné őket ezen a földrészén. A kivándorlási ügynökség nem ritkán egyetlen kis szoba, íróasztallal, hajózási menetrenddel és egy előzékeny úrral, aki az elfogódott kérdésekre szívesen, pontosan áruja el, mikor indul a *President Wilson*, vagy a *Vulcania*.

Majdnem kéthetenként indulnak Szplitből az emeletes, tánteremes oceánjárók Délamerika partjai felé. Minden ilyen uszó palota elviszi ötven vagy száz emberét az országnak. Ötven vagy száz munkás kezét, ötven vagy száz gondolkodó agyat, azokat, akiknek már nem jut fedél és falat és a reménység megmaradt batyuján kívül mindössze száz vagy kétszáz dollárt visznek magukkal az újvilágba.

Az újvilág...

Kivándorlók ajkairól kell hallani ezt a szót. Milyen elitő tartalommal telik meg, milyen sajtáságos zengést kap a három szót. Nekünk érdekes exotikum, távoliség, de semmi más közünk nincs hozzá. Nekik élő valóság, amelyhez minden órával közelebb jutnak, kínzó bizonytalanság, fel-felcsillanó remény...

— Hogy lesz, mint lesz az újvilágban — ez a minduntalan visszatérő reifrén, ha kivándorlókkal beszél az ember. Vannak közöttük, akiknek a hajólegy felemészette egész vagyonkijukat és egyetlen cent nélkül szállnak majd partra az idegen erkölcsök, idegen szokások szárazföldjén, Délamerikában.

Vannak, akik feleséget, gyereket hagynak itthon és ezeknek a megelégtése is az ő sorsuktól függ, mert pénzt már nem tudtak itthonhagyni...

A kivándorló természetrajza sem olyan egyszerű,

mint első pillanatban gondolná az ember. A kivándorló — mint erről most meggyőződtem — a legkomplikáltabb lélek és valóságos hős. Egész közeli rokona az öngyilkosnak. Ő is meghasonlott önmagával, ő is eldob mindent és az ismeretlenség karjaiba veti magát. Ez a kar pedig sokkal többször taszít el, mint ahányszor megölel.

A szpliti mólón érzi és látja ezt mindenki. Az érdektelen kíváncsiak is, akiket csak a hajóindulás szenzációja hozott ide a nyüzsgő korzóról.

Pár méterre a parttól ott táncol a hajó a délutáni passzázsok füttyzavára. A hajóirás orrán aranyozott fehér betűk:

BELVEDERE.

A *Cosulich Line* hajója. Trieszta és Délamerika között honnyolítja le a forgalmat. 12.000 tonna, minden komforttal, uszodával, tánteremmel, étkezőkkel és saját postahivatallal. Most érkezett Triesztből. A fedélközön néhány olasz kivándorló lámul bele láthatólag mélységesen elgondolkozva a szpliti obala palotásoraiba, az elsőosztályu terrazon pedig unatkozó luksuszutasok nyulnak el a kényelmes fekvőszékeken.

Behajózás egy óra múlva. Szplitben kilencvenen szállnak be, férfiak, asszonyok, gyerekek. A jugoszláviai kivándorlók. Urak és parasztok, öregek és fiatalok vegyesen. A kivándorlási ügynökség megbízottja egymásután vizitálja végig az utasokat, tanácsokat ad, utbaigazít és félreértéseket oszlat el. Egyelőre ez a legfontosabb, a poggyász. A koffer, a kosár és a battyu. Zokogás később.

Meglehetősen rendezben van minden. A kivándorlónak most már eszébe juthat a sirás is. Előkerülnek a tarka zsebkendők, ismerősök és rokonok veszik át az utolsó üzeneteket.

— Mátót ölelem, csókolom, a kétszáz dinárt megküldöm. Mihelyt lesz kereset. Zbogom.

— A címet? Persze, hogy megírom? Aztán csak sokat írjatok...

— Tisztelem *Boszniát!*

— A viszontlátásra!

A másik sarokban családtagok bucsúznak. A családító megy, asszony, gyerek itthonmaradnak. Nagyon, nagyon sirnak. El kell fordulni.

Sohase hittem volna. Amíg a hajózási megbízott az adatokat diktálja kétszer is kiesik kezéből a ceruza. Egyszerre hajolunk le érte.

— Kevés az utas — mondja ő.

— Vajdasági?

— Ót.

Elmondja még, hogy a hajólegy Szplitből Buenos Airesig 5380 dinárba kerül, a Belvedere tizenkét nap alatt teszi meg az utat és a legnevezetesebb utas *Matičević Marijan* a likai hős, aki most indul délamerikai turnéjára. A *»Junak iz Like«* Szubotičáról is jólismert erőteljes alakja egy pillanatra feltűnik a hajóhídon, majd éles szirénaszó hasítja át a levegőt.

Beszállás!

A zokogás, beszéd, sürgés és kérdezősködés fortisszimóba csap át.

Mellettem egy magános ember áll, kis kosárral a kezében. Amikor egyedül maradt, izgatottan lép hozzám.

— Engedelmet — mondja magyarul — szintén vajdasági?

— Igen.

Izgatottan szinte hadarva beszél. Mindjárt be kell szállni. Idevaló gazdálkodó, tönkrement, kivándorló.

Egy élet tragédiája dióhéjban.

— De ki ne írja a nevetem!

A Belvedere láncai megesisikordulnak, az uszó palota nehézkesen fordul a másik oldalára, mint a kacsalábon forgó kastély.

A parton és a hajón zsebkendők zászlóerdeje. A hajó elindult.

Nápolyig meg sem áll.

(—czeni)

Két évi börtönre ítélték Radovanovics Péter zsabalji gabonakereskedőt

A bíróság család és sikkasztás bűntetteiben mondta ki bűnösnek

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék április huszonkilencedikén kezdte meg *Radovanovics Péter* zsabalji gabonakereskedő bűnperének tárgyalását. *Radovanovicsot*, aki néhány évvel ezelőtt még egyike volt a leggazdagabb noviszadi földbirtokosoknak, azzal vádolta az ügyészség, hogy a termelőktől félmillió dinár értékben gabonát vett át eladás végett, akkor amikor erre már nem volt anyagi fedezete. *Radovanovics*, akinek Zsabalj környékén volt nagykiterjedésű földbirtoka, a gazdálkodás mellett gabonauzlettel is foglalkozott és 1925-ös évi zsabalji, csurugi, gyurgyevői, goszpodjincei és más környékbeli termelőktől tengerit vett át azzal, hogy a gabonáért ötven-hatvan százalékot többet fizet a piac áránál. A termelők örömmel bíztak, még hitelben is; *Radovanovicsra* természetük, mert tudták, hogy a gabonakereskedőnek nagy vagyona van. *Radovanovics* azonban szerencsétlen spekulációba bocsátkozott, amelyeken elvesztette vagyonát és így a termelőknél sem tudott fizetni, amire azok feljelentették és körülbelül félmillió dinár erejéig pert indítottak ellene. Az ügyészség vádiratában azzal vádolta a gabonakereskedőt, hogy amikor a termelőktől a gabonát átvette, már tudta, hogy fizetéseképtelen és így a becsapta a termelőket. A vádirat szerint *Radovanovics* a hitelben átvett gabonát kész pénzért olesón adta, de a pénzt magának tartotta meg. A tárgyaláson a gabonakereskedő azzal védekezett, hogy nem volt szándékában a termelőket megkárosítani és kijelentette, hogy abban az időben a vagyona sokkal nagyobb volt, mint az átvett gabona értéke. A tárgyalást ennek megállapítására félbeszakították és május tizenötödikén szerdán folytatták. A tárgyalás megnyitása után *Levakovics Matija* tanácselnök még néhány tanút hallgatott ki.

Milutinovics Arzen dr védő benyújtotta a bíróságnak Zsabalj község hivatalos igazolványát arról, hogy a kérdéses időben *Radovanovicsnak* másfélmillió dinárt kitevő vagyona volt. *Dr. Antonijevics Dusan* államügyész szigorú büntetést kért, míg a védő a gazdasági viszonyokkal igyekezett menteni védeence cselekedetét.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint *Radovanovics Petart* bűnösnek mondta ki család és sikkasztás bűntetteiben és kétévi börtönre ítélt.

A védő kérte a bíróságot, hogy *Radovanovicsot* az ítélet jogerőre való emelkedéséig helyezték szabadlábra. Az ügyész ellenzete az indítványt, de a bíróság *Radovanovicsot* szabadlábra helyezte, ami ellen az ügyész felebbezést jelentett be.

40 lánc

prima szántóföld (szép nagy szállással) közel a sztara-moravica vasutállomáshoz (esetleg kisebb parcellákban is)

szabadkézből eladó

Bővebb felvilágosítást ad: dr. Horvát Móric ügyvéd Szubotica, (Vilsonova ul.)

Novi Sivac és Stari Sivac! Rádiósok!

Ma esütörtökön délután odaérkeznek rádiószerelők az összes általunk, illetőleg képviselőnk által szerelt rádiókészülékek **DIJTALAN** felülvizsgálása, illetve rendbehozása céljából. — Szerelők találhatók: **Dr. GROSS orvos úrnál, Novisivac**

Konrath d. d., Subotica

Rickman Igor orosz menekült vagy Nisies Dragutin beogradi mehanikus a fejnélküli holttest?

A beogradi bünyügi rendőrség főnökének nyilatkozata

Beogradból jelentik: A Beogradból Nisibe küldött fej- és lábnélküli holttest ügyében a nyomozás még mindig nem vezetett pozitív eredményre. Legutóbb két érdekes kombináció merült fel és a rendőrség most ezeknek a tisztázásával foglalkozik. Az egyik feltevés szerint a meggyilkolt Rickmann Igor orosz menekült, a fia annak a Rickmann Konstantinnak, akit először a gyilkosság elkövetésével gyanúsítottak. Rickmannék úgy tudták, hogy Rickmann Igor Brazíliába vándorolt ki, de a Rickmann Konstantin elleni gyanúval kapcsolatban Rickmann másik fia megnézte a holttestet és abban az állítást Brazíliába vándorolt öccsét vélte felismerni, különösen néhány anyajeggyel kapcsolatban, amelyeket a holttesten találtak. A meggyilkolt finom nőies kezében is Rickmann Igor kezére vélték ismerni.

A rendőrség érdeklődött a beogradi brazilai konzulátuson, ahol megállapították, hogy Rickmann Igor nem kért Brazíliába beutazási vízumot, ez azonban nem jelenti azt, hogy esetleg valamelyik európai fővárosban szerezte meg a brazilai vízumot. Mindenesetre Rickmann tartózkodási helyének megállapítására a rendőrség széleskörű nyomozást indított.

A másik kombináció, hogy a meggyilkolt Nisies Dragutin obrenováci származású beogradi mechanikussal azonos. Nisies néhány héttel ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Hozzá tartozóinak megmutatták azt az inget, amelyet a holttest mellett találtak, de a roko-

nok ebben nem ismerték fel határozottan Nisies Dragutin tulajdonát.

Popovics Réda, a beogradi rendőrség büntető osztályának főnöke, szerdán nyilatkozott az újságíróknak és felkérte őket, hogy még egyszer közöljék a holttest leírását és különösen azokat az újabb adatokat, amelyekre utóbb akadnak. Főleg nagy fontosságot tulajdonít a rendőrség annak, hogy a holttest mellett több kisebb anyajegy, jobb hóna alatt pedig egy kukoricaszemmagyságu és alaku sötétszínű anyajegy van. A rendőrség reméli, hogy ezekből a jelekből talán ráismernek a szörnyű bűnesemény áldozatára.

Elmondotta Popovics rendőrfőnök, hogy az utóbbi napokban 25 személy eltűnését jelentették be a rendőrségen, ezek közül azonban huszonnégyet megtaláltak és csak a huszonötödik, Nisies Dragutin nem került elő. Nisies négy hét előtt azt mondta, hogy Csuprijára megy, az ottani rendőrség azonban határozottan megállapította, hogy nem lát Csupriján. Már ez a körülmény elég volt arra, hogy Nisies felkutatására a legerélyesebb nyomozást indítsák meg. Nisies két szövetkezetbe és bricseszadrágba, továbbá terepítő éró gyapjúharisnyába öltözve távozott el Beogradból, 23 éves, barna haja és különösebb ismertetőjele nincs.

Nyilatkozata végén Popovics rendőrfőnök a beogradi lapokhoz a gyilkosságról megjelent verziókkal foglalkozott.

Nyolc magyar kommunistát vettek őrizetbe Bécsben

Az őrizetbevettek kapcsolatokat tartottak Kun Béla és a magyarországi kommunisták között

Bécsből jelentik: A legnagyobb titkolózással folytatja a bécsi politikai rendőrség a nyomozást a leleplezett kommunista központ ügyében és a vizsgálat eddigi eredményéről semmiféle felvilágosítást nem ad. Csak azt lehet tudni, hogy detektívek kedden rajtaütöttek az Augartenstrasse 63. számú bérházában egy magános özvegyasszonynál albérletben lakó magyar kommunistára, akit állítólagos gépipőnjével együtt a rendőrségre vittek és az ott talált iratokat zár alá vették.

A szállásadónó külföldi gépgyárak bécsi megbízottjának tartotta lakóját, aki Mayer néven jelentette be magát és sokat dolgozott naphosszat gépipőnjével, terjedelmes levelezése volt és sokan keresték fel. Nem volt oka gyanakodni albérletjére, mert rendszeresen viselkedett, pontosan fizetett és nagyon esendes lakó volt. Az elkobzott irások hír szerint nagyon hasonlóságot azokhoz, melyeket a tavalyi rajtaütéskor Kun Béla titkos bécsi irodájában foglalt le a rendőrség.

Állítólag igen sok utlevelet is találtak, csupa hamisított nyomtatványt

és a kis könyvek olyanok, hogy bármiféle arcképet lehet pótlólag beilleszteni. Irások és levelek alapján a politikai detektívek még kedden

további három letartóztatást eszközöltek.

Valamennyien magyar kommunista ügynökök, ugynevezett propagandisták és

a most leleplezett bécsi propagandairodát Kun Béla személyesen irányította Moszkvából.

Egyetlen igazi név sem fordul elő a témérdek jelentés, levél és utasítás között, épen úgy, mint Kun Béla »Szállítmányozási és bizományi« irodájában, amelyet tavaly fedeztet fel a bécsi rendőrség. A hamisított utleveleken kívül más igazoló nyomtatványokat is találtak utánzott bélyegzőkkel ellátva és álnévekre kiállítva. Kétségtelennek látszik, hogy az Augartenstrasse titkos kommunista propagandairodájának gépgyári képviselő albérletje és látogatói

kapcsolatot tartottak lenn Moszkva és a magyarországi kommunista ügynökök között.

Arra is adat merült fel, hogy a magyarországi kommunista propaganda munkálkodásáról surrún tettek je-

lentést az ügynökök az Augartenstrassen levő iroda utján egyenesen Kun Bélának Moszkvába.

Az albérletű szoba szállásadónője egy bécsi orvos özvegye, akit a rendőrség a rajtaütés után hosszasan vallatott. Nem tud egyebet mondani, mint azt, hogy ma minden nap ugyanaz a három férfi jött a »műszaki irodába«, de név szerint egyet sem ismert közülük. Órákon át voltak együtt, sűrűn telefonoztak és mindig Mayer név alatt jelentkezett az iroda.

A bécsi lapok azt írják, hogy

a letartóztatott kommunista ügynökök, a férfiak épügy, mint a nők, magyar állampolgárok,

valamennyiüknek szerepük volt a budapesti kommunista uralom megszervezésében és a kommun bukása után Oroszországba menekültek, ahonnan gyakran utaztak álnév alatt és hamis utlevelekkel Bécsbe és Berlinbe.

Egész éjjel tartott a nyomozás a kézrekerült magyarországi kommunista ügynökök személyazonosságának és összeköttetéseknek kiderítése céljából és szerda reggelre még három propagandistát vittek be a rendőrségre.

Összesen nyolc kommunista ügynök van őrizetben, hat férfi és két nő.

Egyikükről sem tudják még, hogy valójában kiesodák, mert nevüket nem árulják el.

Megállapította a rendőrség, hogy a bécsi propagandairoda még nem volt teljesen megszervezve, csak most állott szervezés alatt és arra szolgált, hogy ott fussanak össze a magyarországi propaganda irányításának szájai és az ügynökök jelentései.

Sem az állítólagos Mayer név, sem cinkosainál semmiféle hiteles, hatósági igazoló okmányt nem találtak

és lakásukat is hiába kutatták fel, csak annyi látszik bizonyosnak, hogy egytől egyig magyarországi származásúak, akiknek szerepük volt a budapesti kommunista uralom vezetésében.

Az állítólagos Mayer a jelekből ítélve Kun Bélával együtt menekült Oroszországba és Moszkvából került vissza Bécsbe. Valószínűnek látszik, hogy bizal-

mas embere Kun Bélának és az ő utasítása szerint rendezte be a bécsi műszaki irodát.

Arra semmiféle nyom nincs eddig, hogy legutóbbi kitoloncolása óta Kun Béla is megfordult volna Bécsben. Kiszivárgó a rendőrségről, hogy a letartóztatottak úgy tüntetik fel a dolgot, mintha nem ismernek egymást, de ellentmondásokba keveredtek és biztos, hogy szoros kapcsolatban voltak egymással.

A vizsgálatot természetesen nagyon megnehezíti, hogy az őrizetbe vett kommunisták személyazonosságát még nem lehetett kideríteni, de az is, hogy a letartóztatottak iratok, levelek legnagyobb része magyar nyelven. Kedden éjjel a bécsi bünyügi rendőrség érintkezésbe lépett a budapesti főkapitánysággal és a budapesti rendőrség politikai osztályának egy vagy két főhivatalnokát már uton van Bécs felé, hogy segítségére legyen a nyomozásnak.

Szerdán délelőtt ismét számos letartóztatás történt, de a délelőtti letartóztatottak között nem voltak olyanok, akik tagjai lettek volna a szervezetnek, vagy pedig a propagandairodának. A letartóztatottak kivétel nélkül olyan ügynökök, akik valódi utleveleket adtak el a kommunista szervezetnek. A szervezet emberei után ezekről az utvelekről eltávolították a neveket és a kommunista futárok lényképeit ragasztották bele.

A *Stunde* értesülése szerint a leleplezés kiinduló pontja a berlini kommunista zavargás. A véres május események után ugyanis több berlini kommunista szökött Bécs felé, amiről a berlini rendőrség értesítette az osztrák hatóságokat. A detektívek figyelni kezdték a menekült kommunistákat és így leleplezték le a propagandairodát. A Berlinből menekült kommunisták között állítólag ott volt Kun Béla is, aki Bécsbe való érkezése után felkereste a propagandairodát és személyesen adott utasításokat a vezetőségnek.

A letartóztatott magyar kommunista agitátorok nevét még mindig titokban tartja a bécsi rendőrség, annyi azonban ki tudódott, hogy a propagandairoda két vezetője jómódú budapesti szülők gyermeke. Szerdán Budapestről Bécsbe utazott a magyar politikai rendőrség egyik főosztályvezetője, hogy az osztrák hatóságoknak a nyomozás lefolytatásában segítségére legyen.

Huszonhat mézáróst elzárásra ítélték

Árdragítási pör a szentábrjárásbírószágon

Szentáról jelentik: Szerdán délelőtt tárgyalta a szentábrjárásbírószágon dr. Szabotics Gyura büntető járásbíró a szentábr mézárórok és hentesek árdragítási ügyét. Huszonhat mézáróst és henteset jelentett fel a rendőrfőkapitányság, mert az utóbbi hetekben a husz kilogrammját két-két dinárral megdrágították.

Az árdragítási törvény értelmében ezt az ügyet soronkívül kellett letárgyalnia a járásbírószágnak. A vádat Szoresik Nikola ügyészségi megbízott képviselte, a vádlottakat dr. Sik Béla ügyvéd védte.

A kihallgatott mézárórok azzal védekeztek, hogy nagy adót kell fizetniük, súlyosak a rezsi költségek és magas az élőállat ára. A bíróság kihallgatta Gerő Árpád, dr. Biliczki Ferenc és Szegedi Imre állatorvosokat és Plavics Miló marhakereskedőt, mint szakértőket. Dr. Biliczki nem volt hajlandó szakvéleményt mondani és azt azzal indokolta, hogy nem dolgozik a vágóhídon és így nem tudta az árakat. Gerő Árpád szakvéleménye szerint tízenegyszázalék a mézárórok tiszta nyeresége a sertésvágásnál, báránynál huszonnyolc százalék, de már a szarvasmarhánál alig két-három százalék, borjúnál — nem számítva itt az adót — huszonkét százalék. Szegedi Imre a lipcsei statisztikai adatokat becsülte a bíróság rendelkezésére és a budapesti vágóhídon szerzett tapasztalataival is igazolta Gerő számításainak helyességét. Plavics Miló szakvéleménye a vádlottak javára szólt.

Szoresik ügyészségi megbízott indítványára felolvasták az adai és sztarakanizsai gabonaárakat és husárakat, dr. Sik pedig bemutatta a szuboticei hivatalos gabona- és husárakat.

Szoresik ügyészségi megbízott kérte a vádlottak megbüntetését, mert régebben a drágább gabonaárak mellett is olcsóbb volt a hus, mint ma. A mézárórok közül ketten most a régi áron mérik a húst, tehát a többi is adhatná a húst annyért. Az adai és sztarakanizsai husárak alacsonyabbak, mint Szentán, még Szubotica is ugyanazok az árak, mint Szentán, pedig Szubotica nagy város, nagy drágasági indexszámmal és egyes husárak még olcsóbbak, mint Szentán.

Dr. Sik Béla szerint csak akkor követték volna el a mézárórok árdragítást, ha tiszta hasznuk meghaladta volna a huszonöt százalékot. Hivatkozott a szakértői véleményekre és kérte a vádlottak felmentését.

A bíróság három mézáróst öt napi elzárásra és ötezer dinár pénzbüntetésre, huszonhárom három, ketőt egy napi elzárásra és százötvenöt kétezer dinárig terjedő pénzbüntetésre ítélte. Két mézáróst, Földi Józsefet és Gyorgyevics Bozsidart felmentettek, mert a húst a régi áron árusították. Az ügyés megnyugodott az ítéletben, az elítéltek és védőjük felebbezést jelenttek be.

Katasztrófális tüzvész az orosz-lavlji gyapjufonóban

Tíz perc alatt lokalizálták a tüzet, a kár mégis másfél millió dinár

Oroszlávleről jelentik: Nagyarányu tüzvész pusztított Oroszlávlién az ottani »Zagorka« gyapjufonógyár telepén. A gyár egyik munkatermében egy munkás vigyázatlansága következtében elpattant a gép fölött égő villanykörte. A szilánkok behatoltak a gép alkatrészeibe, rövidzárlatot idéztek elő és rövidzárlat következtében néhány pillanat múlva tűz ütött ki.

A munkateremben ebben az időtájtban tizenkét munkás dolgozott. A munkások, amikor megpillantották az előtörtő füstfellegeket, elvesztették lélekjelenlétüket és ahelyett, hogy az oltáshoz fogtak volna, fejevesztetten menekültek ki a szabadba. A gyulékony anyagokkal telt helyiségekben a lángok rendkívül gyorsasággal terjedtek tovább és öt perc múlva, amikor a tüzoltóság kérkeztek, már az egész épület lángokban állott.

A tüzoltóság újrendszerű motoros fecskendőivel tíz perc alatt lokalizálta a tüzet, a kár azonban ennek ellenére is meghaladja a másfélmillió dinárt, mert az épületben felhalmozott rongteteg készlet és nyersanyag részben elhamvadt, részben pedig hasznavehetlené vált.

A tüzvész ügyében a hatóságok erélyes vizsgálatot indítottak.

Fejbeszúrták és tüdőgyulladást kapott

Halált okozó súlyos testi sértésért elítélt testvérek

A szuboticei törvényszéken szerdán tárgyalta Sztracsevics Mató tanácselnök büntetőtanácsa a halált okozó súlyos testi sértés büntetettével vádolt Nimesevics Szevján és az ezen büntelékmenyben büntetéssel vádolt Nimesevics Mijó büntetőjét. Az ügyészség azzal vádolta Nimesevics Szevánt, hogy 1928. év augusztusában Vojnics-Zelics Jócó gazdálkodót késsel a fején úgy megszebezte, hogy azt súlyos sérüléssel a szuboticei közkórházba szállították, ahol tüdőgyulladást kapott és öt nappal később meghalt. A megeieit homeolias után az orvosok megállapították, hogy a tüdőgyulladás okozati összefüggésben áll a Nimesevics Szevján által eljett sérüléssel. A másodrendű vádlottat Nimesevics Mijót viszont azért vádolta meg az ügyész büntetéssel, mert amikor Nimesevics Szevján késével megszurta Vojnics-Zelics Jócót, a másodrendű vádlott Vojnics-Zelics kezét lefogta, hogy az ne védekezhessen.

A tárgyaláson a kövvádat Makszimovics Szevicszláv vezető ügyész, a sértett Vojnics-Zelics-családot pedig dr. Katanec Mihovil képviselte. A védelmet dr. Jociés Milorád nyugalmozott főügyész látta el. A tárgyaláson az elsőrendű vádlott Nimesevics Szevján, aki a tett elkövetése óta vizsgálati fogságban van úgy adta elő az esetet, hogy a kérdéses napon kocsijával Vojnics-Zelics szállása előtt elhajtott és látta, hogy az öreg Vojnics-Zelics Jócó itti fivérért Mijót, aki elől ment kocsijával és valahogyan szóváltásba keveredett Vojnics-Zelicsel. Miután látta, hogy fivére veszélyben van, leszállt a kocsiról, hogy védelmére keljen, ekkor Vojnics-Zelics fia Jakób, egy vasvillával úgy fejebe ütötte, hogy elesett, majd felkelt és hogy azután mi történt nem tudja. Az eset előtt ugyanis Mijóval együtt ittak és mind a ketten részegesek voltak. Arról, hogy megszurta volna Vojnics-Zelics Jócót, egyáltalán nem tud semmit. A másodrendű vádlott elmondta, hogy annyira ittas volt, hogy egyáltalán nem emlékszik semmire.

A vádlottak után a bíróság több tanút hallgatott ki. Kihallgatták Tumbász Etelkát, aki szemtanúja volt az esetnek és egészen másképp adta elő a véres összenekedés lefolyását. Elmondta, hogy Vojnics-Zelics elzett napon veresiesi szállásának kapuja előtt békésen állott, amikor a kocsin arra haladó Nimesevics Mijó durván szidalmazta. Vojnics-Zelics egy ideig nem reagált a szavakra, de amikor Mijó még durvább lett, odament hozzá és pofonvágtat. Éppen ekkor ért oda egy másik kocsival fivére Nimesevics Szevján, aki leugrott a kocsiról, kirántotta bicskáját és minden szó nélkül háromszor fejbeszurta Vojnics-Zelics Jócót, mire az elesett. Amikor Vojnics-Zelics már a földön feküdt, előjött fia Vojnics-Zelics Jakab egy vasvillával és az apját még mindig bántalmazó két Nimesevics-fivért elzavarta, miközben a vasvillával ütést mért Nimesevics Szevján fejére. Ugyanígy vallott Bosnyák Antal és Hasszan Hanibula is, akiket szembesítettek a vádlottakkal. A szembesítés eredménytelen volt, mert úgy a vádlottak, mint a tanúk megmaradtak vallomásuk mellett.

Makszimovics Szevicszláv államügyész fenntartotta a vádat, amelyet a tanúk vallomásaiból teljes egészében bizonyítva lát és szigorú büntetés kiszabását kérte. Katanec Mihovil dr. terjesztette elő ezután a sértettek kárigényét, amelyet 5200 dinárban jelölt meg. Dr. Jociés Milorád védő azt fejtette, hogy az elsőrendű vádlott látta, hogy fivérért bántalmazták, így erős felindulásban fivére védelmében járt el, ami ért-

hető és menthető. Kérte a bíróságot az enyhítő körülmények figyelembe vételére.

A bíróság ezután meghozta ítéletét, amely szerint bűnösnek mondotta ki Nimesevics Szevánt halált okozó

súlyos testi sértés büntetettében és elítélte három évi fegyházra. A másodrendű vádlottat mint bűnsegédet a 92. enyhítő szakasz alkalmazásával három havi fegyházra ítélte.

Égő emberek az uccán

Egy benzintartály robbanása súlyos szerencsétlenséget okozott Strassburg legforgalmasabb pontján

Baselből jelentik: Strassburg legélénkebb uccáján, a város központjában szerdán délelőtti súlyos katasztrófa történt. A közúti villamosvasút több munkása a sinek kieserlésén dolgozott és közben

az olvasztáshoz használt készilék benzintartója felrobbant.

Pillanatok alatt lángok csaptak fel és borzalmas pánik keletkezett.

Az égő benzin ráreccsent a munkásokra és öt járókelő ruháját is meggyújtotta.

Rémülten szaladgáltak az égő emberek és az égő fátylak rémülten kiáltottak segítségért. Hét súlyos sebesültet kórházba szállítottak és ezek közül kettőnek az állapota életveszélyes. A többi égő ruhát az uccán eloltották és a mentők bekötötték az égési sebeket.

A noviszadi tartományi pénzügyigazgatóságnál ez év végéig feldolgozzák a restanciákat

Ez évben 60.000 új ügy érkezett a pénzügyigazgatósághoz

Noviszadról jelentik: Bugarszki Tódor, tartományi pénzügyigazgató, a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság hivatalos óráit reggel hét órától déli tizenkét óráig és délután két órától délután hat óráig állapította meg. A pénzügyigazgatóság megfeszített munkával törekszik arra, hogy az új törvény alapján történt pénzügyi átszervezést következtében a tartományi pénzügyigazgatóságra hárult fokozottabb munkát elvégezhesse.

Bugarszki Tódor, tartományi pénzügyigazgatót a munka oddigi eredményéről a következőket mondotta a Bácsmegeyi Napló munkatársának:

— Kénytelen voltam a tartományi pénzügyigazgatóság tisztikarának munkaidejét ismét meghosszabbítani, mert azon fáradozom, hogy ez év végéig minden hátralékot feldolgoztassak. Tudvalevő, hogy az új adótörvény és az ezzel kapcsolatosan átszervezett pénzügyi szolgálat nagyobb feladatokat rótt a tartományi pénzügyigazgatóságra, miután több kerületi pénzügyigazgatóság megszűnt, az adóhivatalok munkaköre erősen megszűkült és hasonlóképpen lényegesen kisebb lett a pénzügyminisztérium hatásköre is, viszont hatalmasan megnagyobbodott a tartományi pénzügyigazgatóságok eddigi munka- és hatásköre.

— Naponta hét-nyolcszáz új ügydarab fut be január elseje óta több, mint hatvan ezer új ügydarab érkezett a pénzügyigazgatósághoz. Adó, vám, kataszter, személyi és minden a tartományi pénzügyigazgatósághoz tartozó adminisztratív ügyben hihetetlen nagy-

számban érkeznek ügydarabok, amelyeknek feldolgozása erősen próbára teszi a tartományi pénzügyigazgatóság hivatalnokai karát.

— A nagyszámban beérkező új ügydarabokon kívül, amelyek maguk megfeszített munkateljesítményt követelnek, fel kell dolgozni az erősen felgyülemlett hátralékokat. Januárban több, mint tizenötezer elintézetlen ügydarab maradt vissza és ma már legfeljebb ötezer ilyen elintézetlen ügydarab van. Hivatalos órák mindaddig maradnak meghosszabbítva, amíg az utolsó hátralékot is fel dolgozzák. Minden reményem meg van arra, hogy ez év végéig sikerül a hátralékokat megszüntetni és a pénzügyigazgatóság azsur lesz. Nem lesznek hátralékok, mert minden új ügydarabot azonnal el kell intézni. Ez nemcsak az állam érdeke, de érdeke a közönségnek is, amelyet szolgálni kötelelességünk.

— Ezt az alkalmat felhasználom arra, hogy újból és nyomatékosan hívjam fel a háztulajdonosokat, hogy házbéradóvallomásaikat, amelyeket már benyújtottak, a valóságnak megfelelőleg igazítsák helyre. Sajnos, igen sokan, a valóságnak meg nem felelő házbéradóvallomásokat terjesztettek be. A tartományi pénzügyigazgatóság lehetőséget akar adni a háztulajdonosoknak, hogy hibásan eszközölt vallomásaikat minden megtorlást megelőzőleg, önként javítsák ki, mert ha ezt elmulasztják, a törvény teljes szigorával kell eljárni és nemcsak a háztulajdonost büntetik meg, de a lakót is, aki hamis házbérvallomást írt alá.

OROSZORSZÁG

MUNK ARTUR SZUBOTICAI ORVOS KÖZZETESZI EMLÉKIRATAIT A HADIFOGSÁGBAN SZERZETT TAPASZTALATOKRÓL

Grób Imre érdekes könyve s most legutóbb Markovics Rodion szenzációs ható riportregénye után még egy könyv indul utra, hogy Oroszországról s az orosz fogságban eltöltött évekről infornáljon.

A könyv írója dr. Munk Artúr, aki 1921-ben, amikor az orosz fogságból visszaérkezett szülővárosába Szubotica-ra, néhány érdekes cikket közölt az oroszországi foglyeletről, az akkori viszonyok azonban nem voltak alkalmasak arra, hogy dr. Munk Artúr emlékiratait egész terjedelmében közzétegyük. Olyan közel voltunk még a háborúhoz, hogy az emlékiratok közlése friss sebeket szakgatott volna fel. Grób Imre és Markovics Rodion könyvének nagy sikere emlékeztetett dr. Munk Artúr feljegyzéseire, amelyek már közel nyolc év óta készen vannak. Munk Artúr már lemondott arról a gondolatról, hogy ezeket közzé is tegye. Mi szölitottuk elő ezeket az emlékiratokat az íróasztal fölé, ahol már-már az a sors várt rájuk, hogy családi olvasmányul szolgáljanak annak az új generációnak, amely csak hírből ismerte már a háborút.

Munk Artúr emlékiratainak egy igen nagy előnye van a háború után megjelent s az orosz foglyeletről szóló memoárokkal szemben. Ezeknek a könyveknek írói foglyatáborokban laktak s ott élték át a fogság keserves éveit, az orosz életről, az orosz népről csak hallomásból tudták, amit tudtak. Munk Artúr azonban mint orvos fogságba jutásának szinte első napjától kezdve szabadon, illetve foglyatáboron kívül élt, érintkezett az orosz néppel s együtt élt a legény-ségi dítományu foglyakkal, akiknek kilencven százaléka szintén nem a táborokban élt.

A sláger-ban élő hadifogoly tiszt közvetlen tapasztalatból nem ismerte a lageren kívüliek életét, szerelmét, kalandjait, szélhámoskodásait és sodródásait. Mert a fogság-martírúma épúgy mint a háború mar-

tírúma, szélhámoskodásra is kényszerítette azokat, akiknek ez a sors osztályrészül jutott. Munk Artúr emlékiratainak egyik legérdekesebb része éppen az, amely a háború szélhámosairól szól.

Sodródás Szibérián, ez az emlékiratok első részének a címe. A cím jelképezi, hogy a hadifogoly, a táboron kívül élő hadifogoly, két-három hónapnál tovább sohasem volt egy helyen. Sodródott Szibériában ide-oda. Ha meghallotta, hogy valahol jobb dolguk van a hadifoglyoknak, mint ott, ahol ő él, igyekezett odajutni. Moszkva, Jekaterinburg és Szent-Pétervár ennek a sodródásnak fő stációi s egyben fejezetei is az emlékiratoknak.

Munk Artúr könyve: emlékirat, nem regény, nem riport, hanem emlékirat, becsületesen megírt őszinte élmény. Tulzás és ferdtetés nélkül. Akármennyire csábít a téma, a színtér, a térbeli távolság költői tulzáscsokra, Munk Artúr mégis a fotografus becsületességével dolgozik. Erre a hűségre jellemző, hogy a szerző jelen volt Jekaterinburgban, amikor Miklós cárt kivégezték. Magáról a kivégzésről azonban nem tud többet, mint amennyit akármelyik újságíró tud, tehát nem ír róla — semmit. Ugyan melyik memoár-író tudná megállni, aki látta az utolsó cárt, ismeri a helyet, az épületet, ahol a kivégzés történt, hogy szabadjára ne engedje fantáziáját? ...

Az »Oroszország«-ot, Munk Artúr emlékiratait mielőtt könyvalakban megjelenéne, folytatásokban leközli a Bácsmegeyi Napló. A folytatások köztét pünkösdi vasárnapján kezd meg a Bácsmegeyi Napló.

Amikor erre a szenzációs cikksorozatra felhívjuk az olvasó figyelmét, a legjobb meggyőződéssel kérünk érdeklődést az emlékiratok iránt. Érdekes olvasmány lesz. A folytatásokat lehetőleg naponta közöljük s igyekszünk arra is, hogy minden folytatás önálló s egymagában is befejezett egész legyen.

Lemondott a görög köztársaság elnöke

Zaimisz volt miniszterelnök lesz Konduriotisz utóda

Athénből jelentik: Konduriotisz köztársasági elnök levelet küldött Venizelosz miniszterelnöknek, amelyben közli, hogy

továbbra nem vállalja az elnöki tisztséget és teljesen visszavonul az államügyek vezetésétől. A görög államfő megrendült egészségi állapotával okolja meg visszavonulását. Venizelosz levélben válaszolt a köztársasági elnöknek és arra kéri őt, hogy még egyszer mérlegelje elhatározását, amelynek következményei beláthatatlanok lehetnek a görög köztársaságra.

Venizelosznak azonban minden fáradozása el-

lenére sem sikerült rávenni Konduriotiszt, hogy újból vállalja az elnöki tisztséget.

Konduriotisz kijelentette, hogy elhatározása megmásíthatatlan, hetvennegyedik életévében van és nyugalmra vágyik.

Miután így Konduriotisz személye már nem jöhet számításba,

a legvalószínűbb elnökjelölt Zaimisz volt miniszterelnök

és szó van Romauzsuak. Görögország volt londoni és később párisi követéről is.

Ujabb zavargások törtek ki Bombayben

A sztrájkoló textilmunkások megtámadták a gyárakat és a rendőröket

Bombayből jelentik: Bombay környékén a textilmunkások még mindig tart az általános sztrájk.

A kommunisták izgatására a sztrájkoló munkások közt egyre növekszik a nyugtalanság. Szerdán reggel olyan fenyegető tüntetések voltak, hogy a rend fenntartására kivezényelt angol ezred többtízben riasztó lövésekkel volt kénytelen szétoszorni a zavargókat.

A rendőrök gummibotokkal és halontétellel verték szét a

sztrájkoló munkásokat, akik azonban újra összegyűltek és közönséggel zúdították be a gyárak ablakait. A gyárkapui előtt is nagy tömegek követelték lármásan elmaradt munkabéruk kifizetését.

A tömeg több helyen közönséggel fogadta a rendőröket.

A nyugtalanság hatása alatt szerdán reggel azok a gyárak is beszüntették üzemüket, amelyek néhány nappal ezelőtt újra felvették a munkát.

Gerencsér János, Scott kapitány matróza levelet irt Eckenernek, hogy vigye magával oceánrepülő utjára

Beszélgetés a világjáró tengerésszel, aki részt vett Scott tragikus végű délsarki expedíciójában

Kurta angol pipa lóg ki a száijából, kővér lábait keresztbe csapja és rendületlenül mosolyog aprók szemével, amelyekben még ma is nyugtalanságok lohogtak. Gerencsér Jánosnak hívják, ötvenéves és bejárta már az egész világot. Régi, híres sajkás családból származik. Az apja, nagyapja, dédapja, mind a Duna mellett éltek és hajókkal néha leusztattak a Fekete tengerig. De ő messzibbre vágott a folyónál. Tengerész akart lenni. Tizenhét éves korában megszökött hazulról, kikerült Londonba. Egy gyárban dolgozott, de fél év múlva elunta és odébb állt. Egy themzei tehergőzösen alkalmazták, innen Liverpoolba ment, ahol egy Amerikába induló oceánjáróra vették fel matróznak. A magyar gyerek bámulatos könnyedséggel sajtájtotta el az angol nyelvet, mindenki angolnak vélte. Nyugtalan vére azonban nem engedi megpihenni. Bekalandozza az összes tengereket, egy indiai ut alkalmával elsüllyedt a hajója és tíz napig hanykódott a szabad vízen éhen-szomjan, míg megmentették. Ezerkilencszázötvenben éppen Newzealandban tartózkodott, amikor meghallotta, hogy a híres délsarki kutató, Scott megbízható, bátor matrózokat toboroz Lytteltonban horgonyzó hajója, a »Terra Nova« számra.

— Nyomban odasieltem — meséli Gerencsér János a kalandos élet tengerész — és tel is fogadtak. Pannel hadnagynál jelentkeztem, aki azt hitte, hogy angol vagyok és így előnyben részesített a kikötőben lézengő facér színes matrózokkal szemben.

— Vissza tud emlékezni erre az utra?

— Hogyne! Mintha csak ma látnám! Különbösen is naplót vezetek és mindent feljegyeztem, ami érdekes történt. Abban az időben még vitorlával jártak a gőzösek is. A Terra Nova hatalmas, négyárhócos volt, mikor kifeszítették a vitorlákat, csak úgy repült a hajó, akár a sirályok.

— Mikor indultak el?

— Pontosan november huszonhatodikán. Az egész város népe ott szorongott a kikötőben. Ünnepléses, megható jelenet volt, a tömeg Scott nevét ordította és a kapinyán könnyes szemekkel intett búcsút a fedélzetről.

— Meséljen valamit Scott kapitányról.

A viharezett matróz ellágyul:

— Rendkívül ember volt. Kevés hozzáfogható férfivel találkozom az életben. Mindenki szerette. Együttértelt vele az egész hajó. A legutolsó kazánültőt is fel tudta lelkesíteni. Különbösen is, amikor a hajóra léptünk, elmagyarázták nekünk az expedíció célját és jelentőségét. Felfedezni a déli sarkot! Valamennyien boldogultunk az örömtől. Akár ingyen is mentünk volna! A kutatás láza átragadt még a hajószakácsra is. Arról fantáziált, hogy ő fogja leszorítani elsőnek az angol lobogót...

Kővér füstfellegéket erget és csak úgy szeszélyesen, ahogy éppen észébe jutnak, szedi elő az emlékeit: — Az első napok igen válságosak voltak. Zivatar támadt ránk és majd elsüllyedtünk. A víz benyomult a gépházba, a szivattyúk elromlottak, tessék elképzelni: vödörrel mergettük az uszodányi vizet! Egy lovunk megfulladt...

— Ló a hajón?

— Nem is egy! Vagy husz lovat, kutyákat és rengeteg élelmiszert vittünk. Ezek az expedícióhoz kellett, mert hisz szárazföldön folytatták tovább az utat. De erről majd később. Hogy elmult a veszedelem, derűs napok következtek, nyugodtan vitorláztunk, halásztunk és sohasem unatkoztunk, mert folyton a felfedezés lehetőségeiről fantáziáltunk. A tisztek sokat mulattak rajtunk, ők sokkal magától értetődőbbnek vették az egészet. Scott kapitány sürűn jött közeink, érdeklődött a hogyanlétünk felől és valóságos exkuzálta magát, amiért olyan szűken jutott csak hely.

A hajón minden csepp helyet gazdaságosan kellett kihasználni, az állatok, szánok, a felszerelés és az emberek számára. Egy este ép fedélzeten dolgoztam, amikor valami felhérséget pillantok meg a kék tengeren. »Biztos egy sétáló luxus hajó« gondoltam, mert olyan elegáns, vakító fehér színe volt. Már éppen figyelmeztetni akartam az egyik bajtársamat, amikor megszólalt Pannel hadnagy, aki mellettünk állt látcsóval a kezében: »Jéghegy!« Valamennyien odasieltek. Sokan közülünk, például én is, ekkor látunk először uszó jéghegyet. Tyű, az bizony göliátabb volt a Gellérthegynél is!

— Féltek?

— Mit tagadjam? Igen! Hisz ha egy ilyen jégzörnyeteg nekünk jön, hát palacsintává lapít bennünket! De később aztán már úgy megszoktuk, akár a fókákat, meg a delfineket. Sőt tréfiázunk is, az olyan harminc emeletesekre azt mondtuk fitymálva: »ez egy kölyök lagylalt, még szópnia kell, hogy nőjön!«

Gyűrött, elsárgult fényképet húz elő a tárcájából. A Terra Nova legénységét ábrázolja, lenn, az alsó sorban, törökösen keresztbe csapott lábakkal ül Gerencsér János. Egy másik kép Scott és tisztjei között ábrázolja. Ugy őrzi ezeket a gyűrött fotográfiákat, akár valami ereklyét.

— Január végén kötöttünk ki az Evans-fokon, hogy téli szállást keressünk. Itt rengeteg bajunk támadt a pingvinekkel. Ilyen mulatságos állatokat még nem láttam. Egyáltalán nem ismerik a félelmet. Kiváncsian topogtak körülöttünk, sligotak és lengették kurta szárnyukat, mintha beszélgetni akarnának. Ha megöltünk egyet, a többiek csudálkozva, kérdő arccal néztek ránk: mi az? Mért bántjátok a testvérünket? A szemükben több értelem lakik, mint sok emberé-

ben. Megkezdtek a kirakodást. Sátrát vertünk és egy kis konyhát építettünk. Az idő is kedvezett. Aztán egy újajta betegséggel ismerkedtem meg: a hóvaksággal. Borzasztó szemfájást kaptam. A csillogó hó elkápráztattott. Sokat kellempelnekedtek a sirályok, amelyek ezen a vidéken egészen vadak, egyszerűen lecsaptak ránk, akár a sasok és belevágták csőrüket a fejünkbe. Ugy kellett heesegetni őket, akár mifelénk nyáron a legyet Meleg volt, a jég olvadt és a lovakat állandóan az elsüllyedés veszedelme fenyegette. Mert a hajótól a szárazföldig a befagyott tenger jegén át vezetett csak az út és a jég minduntalan beszakadt az állatok alatt.

— Nem történt szerencsétlenség?

Bólint:

— Mindjárt az elején! A motoros szán elsüllyedt egy falca kutyával együtt. Nyomban lebuktak a jég alá. Soha többet nem kerültek elő. Az expedíció különben két részre oszlott. A másik csoport a Hut Pointen vert tábor. Itt járt valamikor Schakleton is. A hajdani Discovery expedíció konyhájában rendezkedtünk be. Kicsit barakszerű volt, de barátságos és meleg. Köröskörül gyönyörű panoráma! Gőzölgő tűzhányók és hóval borított hegyesucok! A környéken több kirándulást tettünk, egész sereg jégbarlangot felfedeztünk fel. Ekkor különben is égett bennünk a vágy: felfedezni valamit, mindenképpen felfedezők akartunk lenni és Scott sokat mulatott a legénység eszevesztett buzgalmán, amint meglepetések és csudák után szimatoltak. A legnagyobb csodás akkor ért hennünket, amikor a kirakodás végeztével Scott megköszönte fáradozásunkat és azzal búcsuzott, hogy a visszontúlásra! Hiába könyörgöttünk, hajthatatlan maradt, csak a tisztjei maradtak vele, nekünk vissza kellett térni a hajóra, amely aztán január huszonhetedikén felszedte a horgonyt és visszaindult Lytteltonba.

Még most is elszorítja a szívét ez a régi fájdalom.

— Képzelve: vissza térni, amikor pedig már olyan közel voltunk a déli sarkhoz és a dicsőséghez! Scott sorra lekezelte velünk, Pannel hadnagy filmfelvételeket készített rólunk, szerény búcsulakomát rendeztünk, aztán: agyó!

A világjáró tengerész most elvonultan él egy haranyai községben, kis földje, háza van, nőten, időnkint felrúccan Pestre szórakozni, végigpropellerezik a Dunán, de a tenger már nem vonzza. Megélégelte a kalandokat, veszedelmeket. Pihen, akár a nyugdíjas tanítók és állami tisztviselők.

— Rá két évre tudtam meg — folytatja — az expedíció szörnyű végét. Hogy Scott és legjobb tisztjei, amikor visszafelé jöttek, odavesztek a jégmezőkön. A Déli sarkot elérték, a föld legdélibb pontján jártak, de az élettüket fízettek ezért az utért...

— Nem lenne kedve még egyszer felkerekedni?

Csendesen rázza a fejt, akár az órainga:

— Nem, Minek? Hisz már minden fel van fedezve.

De tudja, csak egyet restellek. Hogy még sohasem iltem repülőgépen! Valahogy nem adódott rá alkalom. Lám Byrdnek mennyivel könnyebb dolga volt, pár órással repüléssel körüljárta azt a helyet, amit Scott két évi szenvedéssel tudott csak megközelíteni. Gyönyörű dolog ez uram. És — itt lelkesülten kapaszkodott a karomba — ha majd elindulnak egy másik horgonyra — a földön már úgy sincs mit felfedezni! — ha majd expedíciót toboroznak a Holdba, vagy a Mersra, vagy ki valahova innen a földről, akkor én is jelentkezem abba a rakéta repülőgéphe! Mert hisz ahogy ma mennek a dolgok, amilyen tempóban találunk fel ezer új csodát, ez egyáltalán nem lehet megszűnő. És még egy vágyam van: átrepülni a Zepelinnel Amerikába. Levelet irtam Eckenernek, akit megkértem, vigyen magával júniusban. Még nem válaszolt...

Tamás István

Egyetemi tanárok egymás ellen

Dr. Koszics Mirkó nyilatkozata

Dr. Koszics Mirkó egyetemi tanárnak dr. Ivics Aleksza egyetemi tanár ellen indított rágalalmazási pörével kapcsolatban néhány nappal ezelőtt cikket írtunk, amelyre vonatkozólag dr. Koszics Mirkó a következő helyreigazítást küldte be:

A Bácsmegyei Napló 1929. évi május hó 11-iki számában az 5. oldal 3. hasábján megjelent egy cikk a következő cím alatt: »Egyetemi tanárok egymás ellen. Dr. Koszics Mirkó rágalalmazásért beperelte dr. Ivics Alekszát.«

Ezzel a cikkel kapcsolatban a sajtótörvény 26. szakasza értelmében kérem a következő kiigazítás közlését.

Az egész cikk egyoldalúan és tendenciózusan mutatja be vitámat dr. Ivics Aleksza egyetemi tanárral. Ha a büntető feljelentésem folytán, amelyet rágalalmazás vétségé miatt tettem dr. Ivics Aleksza ellen, a legfelsőbb bírói fórum meghozza a végleges döntést, akkor majd több tárgyilagossággal lehet az egész ügyet a nyilvánosság elé hozni és a nyilvánosságot azzal megismertetni, amennyiben ezt a tételes törvények rendelkezései megengedik.

Novisad, 1929 május 15.

Dr. Koszics Mirkó,
egyetemi nyilvános rendes tanár.

TÖZSDE

Zürich, május 15. (Zárlat.) Beograd 9.125, Páris 20.29, London 25.1875, Newyork 519.25, Brüsszel 72.10, Milánó 27.185, Madrid 73.80, Amszterdam 208.80, Berlin 123.22, Bécs 72.975, Szófia 3.75, Prága 15.355, Varsó 58.25, Budapest 90.515, Bukarest 3.08.

Budapesti gabonátözsde, május 15. Határidőzűlet: Buza októberre 25.30—25.51, zárlat 25.34—25.25, márciusra 27.14—27.33, zárlat 27.14—27.15, májusra 23.50—23.65, zárlat 23.40—23.50. Rozs októberre 22.39—22.60, zárlat 22.38—22.39, márciusra 23.97—24.20, zárlat 23.96—23.97, májusra 20.35—20.40, zárlat 20.15—20.25, Tengeri májusra 26.16—26.42, zárlat 26.14—26.16, júliusra 27—27.14, zárlat 27—27.02. Készárúpiac: Buza 23.95—25.65, takarmányárpa 25.60—26.25, köles 27.50—28.50, tengeri 27.15—29.25, korpá 17.25—17.50, rozs 20.75—20.85, sörárpa 27—28.50, zab 24—25.

Novizai terménytözsde, május 15. Buza bácska 79—80 kg. 235—237.50, fehérvideki bácska 79—80 kg. 237.50—242.50, bánáti parits Vrsac és felsőbánáti 79—80 kg. 232.50—235, szerémi 79—80 kg. 237.50—240. Zab bácska 230—235. Tengeri bácska és szerémi 247.50—250, bácska és szerémi VI. 252.50—255, bánáti 245—247.50. Liszt 0gg és 0g bácska 335—345, 2-es 315—325, 5-ös 295—305, 6-os 285—295, 7-es 275—285, 8-as 200—210. Korpá bácska és szerémi juttaszakokban 175—177.50, bánáti juttaszakokban 170—175. Irányzat: változatlan. Forgalom: 29 vagon buza, 3 vagon liszt, 17 vagon tengeri, 2 vagon korpá, összesen 51 vagon.

Chicago terménytözsde, május 15. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza május (105 háromnyolcad) 104 hétnyolcad, július (109 ötnyolcad) 109 egynegyed, szeptember 113 egynyolcad. Tengeri július (88 hétnyolcad) 89, szeptember (91) 90 hétnyolcad. Zab május (45 egynyolcad), július (44 egynyolcad), szeptember (43 háromnyolcad). Rozs május (88 ötnyolcad), július (89 háromnyolcad) 88 egyketted, szeptember (92).

Winnipeg terménytözsde, május 15. Középfolyamok: Buza május (114) 114 háromhatod, július (116) 116 egynegyed, október (116 háromnyolcad) 116 egyketted.

Liverpool terménytözsde, május 15. (Zárlat.) Buza május (7 sh. 9 d.) 7 sh. 11 egyketted d., július (8 sh. 0 egyketted d.) 8 sh. 2 egyketted d., október (8 sh. 4 egynyolcad d.) 8 sh. 6 háromnyolcad d.

A bujdosó halott

Gábor József operatőres holttestét a halottasautó soffőrje tévedésből a budapesti Opera színészbejárója elé vitte

Budapestről jelentik: Kedden este tíz óra tájban egy turesa alakú szürke autó állt meg az Operaház színészbejárója előtt. Odabent a Salomo-t játszótták Jeruzsálem Máriaival a címszerepben.

A szürke sáros autó tetjét csapkodta, verte az eső. Az elegáns kocsi soffőrje furcsán néztek az oda nem illő járműre és nem gondoltak arra, hogy az, aki benne fekszik egy leplombált koporsóban, nem más, mint Gábor József, az Operaház éneke, akinek ugyanakkor bent a fényes szmókingos, estélyiruhás közönség előtt kellett volna énekelnie.

Az ificsuztat elhunyt Gábor József hazaszállításáról kedden reggel intézkedett a család. Külön autót béreltek erre a célra. A kocsi délelőtt indult el Balassagyarmatra Budapestre és ezt az indulást megtelefonálták, illetve megsürgönyözték a budapesti rokonoknak és ismerősöknek.

Este hét órára kellett volna Budapestre érkeznie a kocsinak, de a rokonok liába vártak az Andrássy-ut 16. szám alatti lakoson és hiába mentek ki a rákoskeresztúri temetőbe, mert az autóról semmi hír nem érkezett és meg sem érkezett. Miután nagy volt a vihar, azt hitték, hogy a kocsi csak reggel fog megérkezni. A rokonok és ismerősök mind hazamentek és az Andrássy ut 16. szám alatti lakást lezárták.

A Balassagyarmatról Budapest felé robogó autót utközben elkapta a vihar. A soffőr nem látott a sűrű esőben, beért hát egy útszéli kocsmaiba és az autót várakozni hagyta a kocsma előtt. Amikor már elmúlt a zápor, tovább indult és este kilenc óra felé meg is érkezett Budapestre. Azonnal Gábor József lakásához hajtott és ott érdeklődött, hova vigye a holttestet.

Senki nem tudott neki felvilágosítást adni. A soffőr abban a hiszemben volt, hogy az énekest bizonyára az Operaházból temetik, tehát odavitte a kocsi a színház főbejáratahoz, amely alig pár háznyi távolságban van Gábor József lakásától. A rendőr azonban elkergette onnan a soffőrt, aki ezután a színészbejáróhoz állt. Ekkor dühöngött legjobban a vihar, villámlott, dörgött s ekkor ért véget bent Strauss Salomejának előadása, amelynek egyik főszerepét, a Herodest kellett volna Gábornak énekelnie.

A soffőr bement az Opera portásához és jelentette: — Elhoztam kérem a halottat.

Pöstyén

1700 m mélységből fakadó 67° C vulk. kénes iszapforrások csúszkósvény ellen. — Lakások minden igénynek. — 3000 szoba. — 3 km strand, tennisz, golf, színház, galamblovászat. — Bécstől 3 és fél órányira.

Prospektus: Mr. A. Blum gyógyszerár, Subotica, Strossmajerova 11

422

— Milyen halottat? — kérdezte a portás.
— Gábor urat és most nem tudom mit csináljak vele . . .

A portás se tudta és felment a titkári hivatalba, hogy jelentse a soffőr megérkezését.

A színházban pillanatok alatt terjedt el a hír, hogy Gábor József holttestét felhozzák és a koporsó leplombálva ott vár a színészbejáró előtt. Senki se tudta mit csináljon. A család nem intézkedett és az Operaház titkári hivatala nem akart a család ügyeibe beavatkozni.

A szituációt Palló Imre mentette meg, aki a Salomeban Johanánt játszotta és már átöltözött. Lefutott az uccára, megnézte a kocsi s aztán visszajött a titkárhoz telefonálva. Kitelefonálta a temetőbe. De mert késő éjszaka volt és nem lehetett csinálni semmit, sürgősen felhívtak egy temetkezési vállalatot és megkérték, hogy intézkedjék.

Közben már vége lett az előadásnak és a nagyközönség elhagyta a színházat. A kocsi egymásután gördültek a főbejárat árkádjai alá és negyedóra múlva már néptelen volt az Operaház környéke. A volt kolégák közül csak néhányan álltak körül a halottas autót, amelyben Gábor József fektet. Rövid idő múlva megérkezett a temetkezési vállalat halottaskocsija. A leplombált koporsót áttették a balassagyarmati autóból a fekete halottaskocsiba.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfő, május 20: *Mary Dagan bűnpéne*.

Kedd, május 21: *A kis Biraghi*. Az Oszijek—noviszadi nemzeti színház vendégjátéka.

— **Ötfele ratifikálta a Franciországgal kötött kereskedelmi és hajózási szerződést.** Beogradból jelentik: Ötfele Alekszandar király szerdán aláírta a Franciországgal kötött kereskedelmi és hajózási szerződés ratifikálásáról szóló törvényt. A szerződés ezzel életbe is lépett.

— **A miniszterelnök audienciája.** Beogradból jelentik: Ötfele Alekszandar király szerdán kihallgatáson fogadta Zsvkovic Petár tábornok-miniszterelnököt. A miniszterelnök után Kumanudi Koszta helyettes külügyniszter jelent meg kihallgatáson a királynál.

— **Dr. Belajdzsics Vladimir törvényészi elnök lett a noviszadi munkástözsde elnöke.** Noviszadról jelentik: A szociálpolitika miniszter dr. Belajdzsics Vladimir törvényészi elnököt a vajdasági munkástözsde elnökévé nevezte ki. A kinevezési ckmány szerdán érkezett meg Noviszadra. Valószínűleg már a közel jövőben sor kerül a munkástözsde igazgatóságának reorganizálására, mert egy a munkaadók, mint a munkásérdekeltségek már régóta sérelmezték, hogy a munkástözsde igazgatósági tagjait az ő megkérdésük nélkül nevezték ki. Az új igazgatóság kinevezésénél a szociálpolitikai miniszter figyelembe veszi a munkások és a munkaadók kívánságait.

— **A monopoliigazgatóság új tagjai.** Beogradból jelentik: Ötfele Alekszandar király Svriljuga Sztánkó pénzügyminiszter előterjesztésére betöltötte a monopoliigazgatóságát megüresedett három helyet. A király a következőket nevezte ki az igazgatóságba: dr. Alaupovic Tugomir volt miniszter, Babics Péter nyugalmazott miniszteri osztályfőnököt és Sztefanovic Igniat volt képviselő, nyugalmazott kerületi főnököt.

— **Elfoglalta hivatalát az új noviszadi főügyész-helyettes.** Noviszadról jelentik: Dr. Milasinovic Brankó, a noviszadi főügyészség új főügyész-helyettese, kedden foglalta el hivatalát. Dr. Nikolic Richard volt főügyész-helyettes, akit tudvaleg a felelhetési bíróság büntetőtanácsának elnökévé neveztek ki, ugyancsak kedden adta át hivatalát és foglalta el új beosztását. Dr. Nikolic Richard többévi főügyész-helyettesi működése alatt mindenkor liberális szellemről és nobilis gondolkodásról tett tanúságot.

— **Egy nap kísérleti célokra hagyta holttestét.** Londonból jelentik: A napokban harmincéves korában meghalt John Eric Barber anglikán lelkész. A fiatal lelkész teológiai vesebaj ölte meg. A lelkész végrendeletében holttestét a klinikára hagyta. A szerencsétlen lelkész végrendeletét teljesítették és holttestével most az orvosok kísérleteznek.

— **Rodics Rafael érsek bérmautja.** Becskerekről jelentik: Rodics Rafael beogradi érsek, bánáti apostoli adminisztrátor szombaton délután kezdte meg bérmautját a Bánáthban. Első útja Klek községbe vezetett, ahova elkísérte Dzsurguzki Mladen becskereki járási főszolgabíró. Délután öt óraker érkezett meg az érsek Klekre, ahol az állomáson ünnepélyes fogadtatásban részesítették. A községben három diadalkaput állítottak fel a tiszteletére, lovasbandérium kísérte be a községbe, ahova négylovas díszhintón ment be. Az érsek Heim Mihály plébánosnál szállt meg. A kleki férfieknek este szerenádót rendezett a tiszteletére, majd a plébánia előtt tüzijátékot rendeztek és az egész községet kivilágították. Vasárnap volt a bérmálás, mely alkalommal százhusz személy részesült a bérmálás szentségében. A bérmálás szertartás után Rodics érsek küldöttségeket fogadott a plébánián. Küldöttségesleg tisztelegtek az érseknél a községi előjáróság tagjai, a tanítótestület, az énekkar és a hitelszövetkezet tisztviselői kara. Délben bankett volt a plébánián. Hétfőn Rodics Rafael érsek meglátogatta a kleki iskolákat, délután pedig tovább utazott Katarinára, ahova Nikolic Milan szolgabíró kísérte el. Katarinán is nagy ünnepséggel fogadták az érseket, aki a bérmálást kedden tartotta meg. Holc-esperes plébános segédletével, Katarináról az érsek Begej, Szveti Gyuragya utazott.

— **Állatorvosi áthelyezés.** Noviszadról jelentik: Ötfele Alekszandar király Huszagh Sándor, noviszadi állatorvost ugyanilyen minőségben a kladányi járáshoz (tuzlai tartomány) helyezte át.

HOTEL F. RADEZKY

HINTERBRÜHL. Wientől 25 perenyire.

Elsőrangú ház. Renoválva. — kitélt könyv. 100 gr. nyitón berendezett szoba, lakosztályok, hideg, meleg víz. Központi fűtés. Jász-band. Bar. Tánc. Kert-étterem. Saját autógyár. Garage a strandifutól pár perenyire. Tulajdonos: M. ULBING

— **Összedőlt Hamburgban egy lebontásra szánt négyemeletes épület.** Hamburgból jelentik: A Schindestrassen kedden este beomlott egy üres négyemeletes, üzemház, amelyet újja akartak építeni. Az egész épület romhalmazzá vált és egy ember, aki véletlenül arra járt, súlyosan megsebesült. A szerencsétlenség okát még nem állapították meg. A kár biztosítás útján megtérül.

Anderl-Rogge elismerten elsőrendű

Leánynevelőintézet

GRAZ — Leasingstrasse 19 Telefon 29—93
Szünidei otthon is. — Felvilágosítás, prospektusok

— **Harry Liedtkét megoperálták.** Berlinből jelentik: Harry Liedtke, a népszerű filmszínész hétfőn vakbélgyulladásban megbetegedett. Azonnal szanatóriumba szállították, ahol még délelőtt megoperálták. A műtét sikerült és a beteg filmszínész állapotja kielégítő.

— **Leszállították a sikkasztó budapesti rendőrkapitány büntetését.** Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék három napi tárgyalás után, mint ismeretes, három évi fegyházra ítélte Szász Elek rendőrkapitányt, akit magánokirathamítás és család büntetésében mondta ki bűnösnek. Szász két vádlottársát felmentették. A tábla szerdán foglalkozott Szász Elek ügyével és a volt rendőrkapitányt felmentette a magánokirathamítás vádjára alól, csupán egyrendbeli folytatólagoson elkövetett sikkasztás büntetésében mondta ki bűnösnek és büntetését két és fél évi börtönre szállította le. Szász a büntetés nagyrészét a vizsgálati fogsággal kitöltötte, ezért a tábla elrendelte azonnali szabaddalra helyezését.

— **Megmérgezték a kolozsvári tábla főügyészt és nővérét.** Kolozsvárról jelentik: Kedden délután rendkívül súlyos mérgezéssel a helygyógyászati klinikára szállították dr. Ilea kolozsvári táblai főügyészt és nővérét. A főügyész nővére társaságában délben megébredt, majd az ebéd elfogyasztása után rettenetes gyomorgörccsök vettek erőt mindkettőjükön. A sürgősen előhívott orvos konstataálta, hogy a főügyész és nővére mérgezésnek estek áldozatul. A mentők nyomban a helygyógyászati klinikára szállították dr. Ilea és nővérét, ahol atropin mérgezést állapítottak meg. A sürgős orvosi beavatkozás után sikerült a rettenetes méreg romboló hatását ellensúlyozni. A vevyvizsgálat a főügyész által elfogyasztott paraj-főzelék maradványában nagymennyiségű atropint tartalmazó bella-donna-levelket talált, még pedig olyan nagy mennyiségben, amely kizárja, hogy azok véletlen folytán kerültek az ételbe. A vizsgálat megindult.

— Csehszlovák mezőgazdasági főiskolai hallgatók Noviszadról jelentik: A prágai mezőgazdasági főiskola huszonöt hallgatója esütörtök délelőtt érkezik hajóval Noviszadra, ahol a város és a mezőgazdasági intézmények ünnepélyesen fogadják. Délután megtekintik a várost, este résztvesznek a város által a tisztai otthonban rendezett társasvácsorán. Pénteken Karlovcira és Bácskopetrovára rándulnak ki.

— Megfojtotta és elásta újszülött gyermekét, Murszkaszubotáról jelentik: Cigler Mária becejli munkáslány nemrégiben egy fiúgyermeknek adott életet. A leány, hogy szegényét elrejtse, az újszülöttet megfojtotta és a holttestet elásta. A borzalmas bűntény kitudódott és a gyilkos anyát a csendőrség letartóztatta.

DEUTSCHES TOCHTERHEIM GRAZ, Klosterwiesgasse 34

Előkelő nevelő-intézet és sünnidei otthon. Továbbképző-intézet, nyelv- és zeneoktatás a házban. — Prospektus kívánatra 1765

— Beleesett a kutba. Sztaribecsejről jelentik: Súlyos baleset történt Bácskogradstén. Özvegy Szabó Ferencné ottani asszony vízmerés közben belezuhant az udvarán levő gémeskútba. Az asszony segítségkérésére figyelmessé lettek a szomszédok és kimentették veszélyes helyzetéből.

— Gazdát cserélt a sztariibecseji Bristol-szálló. Sztariibecsejről jelentik: Sztariibecsej egyik legnagyobb szállodája, a Tucakovné-féle Bristol-szálló nemrégiben árverés útján cserélt gazdát. A szállodát Nikolics Szimó, a »Central«-szálló bérlője vette meg.

Dr. HECHT SZANATÓRIUMOK

SEMNERING Palace-Sanatorium Dr. Hecht 1000 m.
Semmering-Sanatorium Dr. Hecht (ez-
előtt Vécsey) 800 m. Pension Dr. Hecht 1000 m.

— A mérges gomba áldozata. Murszkaszubotáról jelentik: Temlin Géza tizenégyéves fiú Venaca község határában gombát szedett, amelyet hazavit és nővére meg is főzte vacsorára. A gombától mind a ketten megbetegedtek, úgy hogy be kellett őket szállítani a murszkaszubotai kórházba, ahol Temlin Géza meghalt. A leány állapota javult és valószínűleg életben marad.

— Képzőművészt Noviszadon. Noviszadról jelentik: Sommerfeld Oszkár, az indiai származású kiváló akadémiai festő, kedden nyitotta meg Noviszadon két hétre tervezett képzőművészeti kiállítását. A megnyitást alkalmából Kéks János, a Kulturbund elnöke méltatta Sommerfeld Oszkár festőművészt kiváló tehetséggel. A megnyitáson nagy számú és előkelő közönség vett részt, melynek nagy elragadtatással nyilatkozott a kitűnő festő alkotásairól. A képekből több darab már a megnyitás napján elkel. A képzőművészt a katolikus hitközség nagytermében, 9-1 és 3-7 óráig tíz dinár belépődíj ellenében tekinthető meg.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— Szüneti tanács a noviszadi felebbviteli bíróságnál. Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróságnál a nyári szünet július elsőjéig augusztus 25-ikéig tart. A felebbviteli bíróságnál, csak egy büntetőtanács fog működni dr. Petrics Brunó tanácselnök elnökletével. Tagjai lesznek dr. Prudán Iván és Gomicrac Vojislav felebbviteli bírák.

— Gerber-féle Special világos sör elismerten a legjobb és legízletesebb.

— Vizsga a szentai kereskedelmi iskolában. Szentáról jelentik: A kereskedelmi egyesület anyagi támogatásával fenntartott kereskedelmi iskola május 12-ikén és 13-ikán tartotta évről-évre vizsgát Dragin Radivoj elnökletével. A kereskedelmi miniszter Sulejmanovic Sadik inspektor, a noviszadi kereskedelmi kamarát Mihosevics Szilvó képviselte. Kilencven diák vizsgázott és tíz százalék bukkott meg. Az inspektor a vizsga után tartott értekezleten köszönetét fejezte ki a tanári karnak munkálkodásáért és kiemelte, hogy az eredmény annál dicséretesebb, mert a tanulók legnagyobb része magyar anyanyelvű és az összes tárgyakat szerb nyelven adják elő.

A Kiválasztottak

15 KÖTETES
MODERN REGÉNYSOROZATA

Az osztatlan sikerű első sorozat befejeződött

Junius elején indul meg a második sorozat, amely az 1929. év irodalmi szenzációit tartalmazza

Ha tava y elmulasztotta az alkalmat, ne szalassza el újból! Vegye igénybe a kedvezményeket! Biztosítsa magának a kedvezményes előjegyzés előnyeit!

Jelentkezési határidő 1929. június 15

PENSION „SEGRETL“

María-Wörth, a wörthi tó partján

Gyönyörű fekvés. — Szép szobák. — Elismerően jó konyha. — Olcsó árak

Lepadat és Jovanovics szubotcai főeljárásúknál vásárolt sorsjegyek közül a május 14-iki húzason a következők számozott nyertek:

4.000 dinárt nyert: 27370, 122327 sz.
2.000 dinárt nyert: 24701, 33184, 48586, 57650, 64704, 67650, 71296, 80776, 91166.

500 dinárt nyert: 4613, 34, 46, 72, 7722, 52, 54, 10584, 11924, 46, 63, 13032, 15251, 79, 15550, 70, 24441, 24733, 81, 28323, 68, 82, 32740, 86, 33750, 55, 35098, 35121, 24, 28, 42, 47, 68, 69, 37422, 24, 63, 38866, 40459, 88, 95, 45514, 19, 22, 46668, 47711, 38, 57, 54924, 58831, 60051, 62908, 20, 80, 64702, 52, 65, 77, 67941, 76, 69407, 46, 86, 98, 71235, 46, 66, 71932, 41, 85, 73389, 78408, 34, 67, 78916, 70, 95, 99, 80718, 50, 81025, 28, 69, 83129, 59, 72, 83537, 84807, 35, 47, 85, 86106, 43, 86841, 43, 75, 87211, 24, 34, 91113, 91822, 28, 47, 65, 68, 96318, 23, 41, 42, 98188, 98762, 800, 99103, 26, 31, 105319, 32, 94, 108003, 34, 55, 94, 108005, 32, 40, 63, 77, 110131, 56, 76, 82, 110342, 111059, 65, 113104, 99, 115098, 31, 33, 36, 116943, 62, 70, 79, 117106, 10, 41, 53, 66, 118724, 66, 73, 120834, 122009, 83, 122906, 48, 82, 123213, 124346, 53, 71, 78, 124672, 95.

— Nyilatkozat. A Bácsmegeyi Naplóban téves információ alapján közöltem, hogy az adai Eskomptna Bankának a Székely-féle csőd egy millió dinár kárt okozott. Minthogy meggyőződtem arról, hogy a Székely-féle csőd semmiféle kárt sem okozott a banknak, a téves információ alapján közölt cikk megjelenéséért sajnálatommal fejezem ki. Vig Lajos, a Bácsmegeyi Napló szerkesztője.

Uj mezőgazdasági gépjárári lerakat Noviszadon. A szakmabeli körökben nyert értesülésünk szerint a »Külinc« mezőgazdasági gépjárári, amely Európa legelőbb gyárai közé tartozik, Jugoszlávia részére Noviszadon telepet létesít, melynek céljaira már a megfelelő helyiséget is kibérelte és így működését rövidesen meg is kezdi. Egész bizonyosságra vehető, hogy ennek a régi és elismerten szolid cégnek működése nemcsak Noviszad kereskedelmi forgalmát fogja előmozdítani, hanem az egész jugoszláv mezőgazdasági gépkereskedelmet is.

Kurhaus Sendhof

HOFGASTEIN Legkoraszűzben berendezés. Egésznapos fekvés. Kitűnő konyha. Méretekkel árak.

— Uj községi előjáróságok és képviselőtestületek. Bácskerekéről jelentik: Dr. Baltics Vilko begradi tartományi főispán a következő községekbe kinevezte a képviselőtestületeket és az előjáróságokat: Szveti Hubert községben: bíró Massong Jakab, albíró Dottermann József, pénztáros Mussong István, közigyám Massong Mihály. Kineveztek még tizenkét képviselőtestületi tagot. Sarledil községben: bíró Eiter József, albíró Stein Péter, pénztáros Weissmann Péter, közigyám Dipold Antal. Kineveztek nyolc községi képviselőt. Soltur községben: bíró Laub Ferenc, albíró Gut Mihály, pénztáros Páte Adam, közigyám Sztajanov József, a képviselőtestületi tagok száma nyolc. Hajfeld községben: bíró Steger Károly, albíró Schnur Kristóf, pénztáros Winter János, közigyám Sule Miklós, a képviselő száma tizenegy. Sztariibecsej községben: bíró Kikics Miklós, albíró Nagy József, pénztáros Belics Brankó, közigyám Karácsonyi Mihály, képviselő száma negyven. Vladiesmo Szelo községben: bíró Fuchs Jakab, pénztáros Mészáros János, esküdt Kormacher István, képviselő száma hét. Szrpszka Crnja községben: bíró Csirin Nenad, albíró Filipov Milutin, pénztáros Lekin Vlada, közigyám Jankov Zsiva, képviselő száma negyven. Uzdin községben: bíró Krecu Vászta, albíró Szparioszu Adam, pénztáros Pujja Koszta, közigyám Szparioszu Grigor, képviselő száma negyven. Jasa Tomics községben: bíró Petrov Nika, albíró Harti Márton, pénztáros Burger János, közigyám Pungul Milán, képviselő száma negyven. Nova Crnja községben: bíró Magyar Mihály, albíró Deák András, pénztáros Gyerman András, közigyám Kocsis Pál, képviselő száma negyven. Nincisevő községben: bíró Todorov Milivoj, albíró Neurohr Miklós, pénztáros Schneider János, közigyám Sztanovics Zsiva, képviselő száma harmincegy. Mastort községben: bíró Buldi Mátyás, albíró Lautschlanger Miklós, pénztáros Lautschlanger Mátyás.

A szubotcai Kelnerski Dom pénteken délután három órákor tartja rendkívüli közgyűlést az egyesület helyiségében.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Továbbra is zivataros esők várhatók, némi hősüllyedéssel.

— Bukás ellen biztosítja az angol képviselőjelöltek egy londoni biztosító társaság. Londonból jelentik: Egy angol biztosító társaság a választásokon fellépő jelöltek biztosítja bukás esetére. A társaság fejenként ezer fontig terjedő kockázatot hajlandó vállalni és a biztosítottak a következő kérdésekre kell felelni: Volt-e már képviselőjelölt és milyen eredménnyel? Jelenlegi kerületében mi volt előző választási eredménye? Mennyi a választók száma? Hány ellenfele van és kik azok?

— Három évre ítélték egy noviszadi biciklitulajtot. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szerdán tárgyalta Bauer Iván noviszadi lakatos bűnperét. Bauert azzal vádolta az ügyész, hogy Noviszadon, Vukováren, Futakon és más helyeken kerékpárokat és más tárgyakat lopott. A bíróság Bauert bűnösnek mondta ki és három évi börtönrre ítélte.

Fürdő-trikó, fürdősapka, fürdőcipő a legjobb minőségben és a legnagyobb választékban Klein Jenőnél, Noviszad, Velikibeckerek, Szentá.

A becskercki zárda elemi iskolája a folyó hó 19-ikére és 20-ikára tervezett »Anyanap«-ját folyó hó 24-ikére és 26-ikára halasztotta. A programot az internátus növendékeinek torna-, ének- és zeneszámai egészítik ki.

— A Habimah noviszadi vendéglátéka. A Habimah zsidó zsongor színtársulat noviszadi vendégzeroplése során esütörtökön este a Szlobodában előadja »A rabbi álma« című négyfelvonásos daljátékot, amely Newyorkban és Varsóban egymásután háromszor került színre. A főszerepeket Jungwirth, Glücksmann és Naschbar Dolly játsszák. Szombaton este »A vig özvegyet« adják elő a kitűnő színészek.

Orvosi hír. Dr. Roth Pál velükikindai operatőr visszaérkezett és újból átvette szanatóriumának vezetését.

Könnögest, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a Sirolen. Gyógyszertárakban kapható.

Jó emésztésünk lesz, ha reggelként éhgyomorral egy fél pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszunk. A táplálkozási zavarok szakorvosai általánosan dicsérik a Ferenc József vizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epe kiválasztást fokozza, az anyagcserét megerősíti és a vért felfrisíti. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

FILM

Aszfalt

A Lifka-mozi új filmje

A nagyváros aszfaltján rengeteg bűn és tragédia játszódik le egy nap alatt és egyetlen ilyen drámát örökíti meg az Új kitűnő új filmje: az Aszfalt. Erich Pommer és Joe May neve ma a legjobb csengésű az európai filmgyártásban, két kitűnő filmember, akik nem alkuszniak meg az alantas izléssel, nem vezeti őket tévútra az olcsó sikerre csábító ezernyi alkalom, hanem művészi eszközökkel, az író és a lélekbuvár meglátásával ábrázolják az embert, meztelenül, minden szűrtől nélkül, úgy ahogy él, szenved, szeret és vétekez. Erich Pommer és Joe May a legbizalmasabb cáfolata a gyenge filmrendező és giccses kitaláló filmgyárak hazug jelszavának, amellyel azt szeretnék elhitetni, hogy ami jó és művészi, az már okvetlenül unalmas is. A két kiváló rendező legutóbbi filmje, a »Házatérés« is érdekes volt és az Aszfalt meséje is van annyira izgalmasan érdekesítő, hogy egy rossz rendező kezében közönséges detektívfilmmé vált volna. Lehet érdekes filmet is csinálni jól, sőt csakis így.

Az Aszfalt egy öreg rendőrbiztos becsületes fiáról szól, aki közlekedési rendőr a nagyvárosban. Mindig lelkiismeretesen teljesíti kötelességét, amíg egyszer egy szép nőt nem ér rajt lopáson. Le akarja tartóztatni, de a szép fiatal nő sír és könyörög, hogy kísérje el előbb a lakására, hogy magához vehesse irait. Azt hazudja, hogy a nyomor vitte a bűnre és a rendőr már-már megsajnálja. Otthon aztán hamarosan a nő kerekedik felül és elcsábítja az egyszerű rendőrlényt. És a becsületes közrendőr először szegi meg a kötelességét: nem jelenti fel a nőt. A könynyelmű, rossz nő, a nagyvárosi aszfalt lápjának ez a mérgező virága azonban komolyan beleszeret a rendőrbé, akinek feldulta lelki nyugalmát. A bűnös szerelem lejtőre viszi a férfit, aki a végén gyilkol is a nőért, a börtön árnyékában azonban a nő szerelmében megtisztulva megmentí a férfit és maga megy helyette a börtönbe.

Ezt a mesét nagyon emberi vonásokkal ruházzák fel a film rendezői és szereplői. Ebben a filmben mindent a kép fejez ki, alig van szükség felírásra, a rendező képekben fejezi ki a gondolatokat és az érzéseket is és a felvevőgép lencséje itt már szinte Röntgen-sugarakkal világít be az emberek belső lelkivilágába. Technikailag is hibátlanul van ez a film megcsinálva, az összekopirozásoknak itt mindig megvan az értelmük és néhány nagyvárosi uccai forgalmat ábrázoló felvétel tökéletes. A film főszerepeiben a szép és beszédes szemű Betty Amann kifejező ereje, fellobbanó szenvedélyessége és olomló asszonyisága, valamint Gustav Fröhlich férfias és markáns ábrázoló ereje és széles skálájú művészete diadalmaskodnak. A kisebb szerepek is a legjobb német filmszínészek kezében vannak, élükön a kitűnő Albert Steinrück-kel.

A kitűnő film esütörtökötől kezdve szerepel a Lifka-mozi műsorán, amely az Aszfalt-tal igen jó és nagyszerű filmmel gazdagodott.

SZINHÁZ

A Mladost hangversenye

A szláv muzikalitás és dalszeretet méltó reprezentálói a jugoszláv dalegyletek, amelyek közül nem egyik-jócsengésű neve van már nemzetközi viszonylatban is. Ezek közé tartozik a *Mladost* zagrebi egyetemi énekkar, amely kedd esti szubotitai hangversenyén bebizonyította, hogy a legjobb énekkarok között is előkelő helyet foglal el. Kellemes meglepetést jelentett ez a hangverseny, amelynek különleges jelentősége abban áll, hogy a *Mladost* nagyszerű kvalitásain túl közelebbi ismeretségbe kerültünk a délszláv zenével. A kitűnően összeállított gazdag műsorban a legjobb jugoszláv zeneszerzők kaptak helyet és szerzeményeik egytől-egyig a délszláv zene örvendetes, nagy fejlődése mellett tettek tanúságot.

A délszláv nemzeti muzsika legváltozatosabb alkotásait hallottuk: minden országrész népi zenéje és egy-egy zeneszerzője képviselve volt az ötletesen összeválogatott műsorban és így valóban érdekes áttekintő képet nyertünk erről a zenéről. Egy-egy énekben gazdag nép gyorsan kivirult zeneművészetében gyönyörködhetünk, olyan muzsikában, amely szerkezetileg és formailag teljesen lépést tart a modern nyugati zenével, de azért pregnánsan magán viseli a népiség jellegét: hol borongó, hol szilaj, mély érzéseket és távoli vágyakat szólaltat meg mindig tipikusan délszláv formanyelven.

A jugoszláv dalköltészetnek ezért a szinte hiánytalan bemutatásáért máris elismerés illeti meg a zagrebi egyetem kitűnő férfikarát, amely azonban ezenfelül még jóval többet is adott: a legújabb művészi gyönyörűségeit, amit kórus adhat. A *Mladost* már szép külföldi sikerekre tekinthet vissza és ez a nagy és erős férfikórus valóban méltóan reprezentálhatja a jugoszláv zenét és dalszeretetét mindenütt. Ez a példán fegyvermezett énekkar a legjobb kórusok nemes tradícióit követi, nemcsak az emberi hang színességével és hajlékonyságával akar kérékdeni, hanem valóban muzsikát ad negyven ember hangjának gazdag orkeszterén. Olyan ez az énekkar, mint egy monumentális orkeszter, amelyből nem hiányzik egyetlen hangszer sem és a legfinomabb pianók lehetőleg fuvallatától a legerőteljesebb fortissimók dühörgéséig minden regiszterben egyformán szép és tökéletes. A nagyszerű kórus ezenkívül olyan szólóénekesekkel is rendelkezik, mint kiváló tenoristája, akinek csodálatosan lágy és bársonyos hangja az éneknek egyik nagy erőssége.

Hogy a *Mladost* az énekkultúrának ilyen magas fokát érte el, abban oroszlanrészre van az énekkar nagyszerű dirigensének Jakov *Gotovac*nak, a zagrebi opera kitűnő karnagyának. *Gotovac* a modern délszláv zeneszerzők között is igen előkelő helyet foglal el és a keddi hangversenyen előadott három szerzeménye téma-gazdag, melódiaiból, formailag is teljesen kiforrt. Igen sokra hivatott zeneszerzőt mutat be. Különösen »Koleda« című egészen eredeti és tipikusan délszláv motívumú nagyobb szerzeményének volt viharos sikere, de meg kellett ítélni »Oh Mariane« kezdetű hájós dalát is. Mint dirigens nemcsak nagyszerűen fegyvermezi énekkarát, hanem mindenképp magával ragadó lendülettel és a zenemű nagyszerű értelmezésével dirigál, maradék nélkül kihozva az énekkar anyagából mindazt, amit csak lehet.

A Városi Színházat megtöltő közönség lelkes tapsorkánban tört ki a hosszú műsor minden egyes száma után és különösen *Grigosevics*, *Druzovics*, *Lhotka* és a dirigáló *Gotovac* kitűnő szerzeményei után nem akart szünni a taps, úgy hogy az énekkar több számot kénytelen volt megismételni.

László Ferenc

Jecics *Vlasztim'r* heggedü-koncertje Szomborban. Szomborhól jelentik: Szombat este a nagy eső ellenére is igen nagyszámú közönség gyűlt össze a Szlobodaslázi nagytermében, hogy meghallgassa Jecics *Vlasztim'r* heggedüművész hangversenyét. A volt királyi ösztöndíjas növendék, aki Berlinben, Prágában és Párisban nyerte művészi kiképzését és aki tavaly már nagy sikert aratott Bácskerekben, ismét bebizonyította, hogy kiforrt technikai művész. Technikai felettsége szinte káprázatos és a legnagyobb nehézségeken is átsegíti. Bach, Beethoven, Sarazate, Paganini és mások műveit játszotta hibátlan precizitással és virtuóz technikájával különösen a nehéz Paganini-számokban érvényesült. Jecics azonban nemcsak technikájával kápráztat el, hanem hele is éli magát az interpretált művekbe, amelyeknek minden finomságát kihozza. A közönség lelkesen tapsolta egész este a kitűnő művészt.

A doni kozákok noviszadi hangversenye. Noviszadról jelentik: Még a háborúban történt, hogy egy ismert orosz tábornok hadseregében egy orosz tiszttal csapattól-csapatra járt és kikereste azokat az énekeseket, akik estenként a folyók partján, az erdők szélén táborozó csapatokban énekadásukkal kiváltak és ezekből harmincöt tagu énekkart állított össze, amely még ott az ágyuk dühörgésének szünetelése alatt es-

téről-estére karénekeket tanult be. Ez a harmincöt kiválasztott főleg tiszt volt, legtöbbje többszörösen megsebesült. Két évig gyakorolták a karénekeket, templomokban énekeltek és tökéletes művészi színvonalon álló énekkarrá fejlődtek. Szófiában az emigrált orosz tisztek énekkara olyan tökéletességre fejlesztette tudását, hogy világlámpára indulhatott és Karsavina, a világhírű orosz táncosnő finanszírozta a doni kozákok énekkarának első bécsi hangversenyét. Bécsben

léptek először a világot jelentő deszkára és a bécsi hangverseny egyszerre megteremtette világhírnevüket. Azóta a harmincöt doni kozákból álló énekkar Európa és Amerika minden nagy színpadán aratja világsikereit. A doni kozákok nagyszerű művészi énekkara május 28-ikán a noviszadi Ingenykenyér jó-tékonyasági alapja javára újabb hangversenyt rendez Noviszadon és érthető, hogy a hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

RÁDIÓ

Az oszijekai Kuhacs dalegylet hangversenyét közvetíti csütörtökön a budapesti rádió

Barcelonában a Leonóra nyitányt játszik

A vételi viszonyok még mindig kedvezőtlenek. Kedd este sem volt nagyon élvezhető a rádió, mert a külföldi messzebb állomások csak nagyon gyengén voltak foghatóak. Budapest pedig üzemmávar miatt egész nap nem dolgozott csak éjjel feltöltésgyőr zendített rá a cigányzene. Beograd sajnos nem adta a műsorban bejelentett vajdasági diákhangversenyt, hanem a rádiókvartett hangversenyét közvetítette, de még így is igen élvezetes programot adott és kivüle, még csak a bécsi hangversenyt és különösképpen Torinót lehetett elég erősen fogni. Prágából és Brünnből *Ada Sári* kolaratur énekesnő hangversenye tisztán volt hallható.

Csütörtökön szláv programot ad Budapest. Az oszijekai *Kuhacs* horvát dal- és zeneegylet vendégszerpelel Budapesten és érdekes műsorát a rádió is közvetíti (20.00). A részletes program a következő: 1. Nép-dalok. a) Fran Lhotka: Milyen madár lehet az... b) ifj. Dugan Ferenc: Jön a tavasz. c) ifj. Dugan Ferenc: Sötét az éjszaka; d) Odak Krsto: Kapáld kislány a szőlőt. (Vegyeskar). 2. a) Blagoje Bersa: Fúj a csendes szellő; b) Zlatko Grigosevics: Isten adj termést szőlőnkbe... c) Krsto Odak: Megy a legény a falun át; d) Antun Dobronics: Sötét hajó; c) Fran Lhotka: Mit csinál az öreg Didó? (Férfikar). 3. a) ifj. F. Dugan: Nem eladó a szerelem; b) Krsto Odak: Neka; c) Krsto Odak: Ül a bagoly... d) Fran Lhotka: Alszik,

álmodozik... (Vegyeskar). Műdalok. 4. ifj. Fran Dugan: Hálaadás. (Vegyeskar.) 5. a) Rudolf Matz: A szent királynál; b) Fran Lhotka: A hányában. (Férfikar). 6. Zlatko Grigosevics: Az aratók koszorúja (Népszokás öt részben; a) Aratás után (női kar); b) Utközben (női kar és tenor); c) A kapu előtt (vegyeskar); d) Ima (Madrigal-kar); e) Bucszás (kettős vegyeskar). A hangverseny a zeneművészeti főiskola nagytermében lesz. Vezényel Law Mirski zeneigazgató.

A csütörtöki műsor egyébként is főleg a hangversenyek jegyében bonyolódik. Beogradban (20.25) most is a kitűnő rádiókvartett hangversenyez, Zagreb prágai hangversenyt közvetít. (19.30). Az összes német állomásokon Bécsben is beleértve hangverseny lesz hallható, amelyekből kiemelkedik Berlin és Königsberg, amelyek Händel *Salome* című oratóriumát adják (20.00). A csütörtöki műsor egyik legkiemelkedőbb eseménye *Barcelona* közvetítése lesz, ahonnan *Beethoven* híres *Leonora* nyitányát játszik (22.50) felő azonban, hogy a rossz idő miatt ez a közvetítés nálunk nem lesz hallható.

Van több operacéladás is a csütörtöki programon. Ezek közül megemlítjük *Milánót*, ahol Mascagni *Lodoletta*-ját játszik (20.30) és *Breslaut*, ahonnan D'Albert *Hegyek alján* című operáját közvetítik, mint amelyek nálunk még gyengébb vétel mellett is elég jól hallhatók.

SPORT

A szövetségi kapitány lemondásával védte meg válogatott csapatösszeállítását Viharos ülésen döntött a J. N. S. a válogatott párisi felállításáról

Zagrebból jelentik: A JNS igazgatótanácsa hétfőn este viharos lefolyású ülést tartott. Az ülésen a válogatott csapat vezetői beszámoltak a bukaresti mérkőzésről, egyben pedig dr. *Pandakovics* szövetségi kapitány előterjesztette a franciák ellen kiszemelt válogatott csapat névsorát.

A szövetségi kapitány indítványa felett heves vita irrott meg. Egyes tanácsotagok méltányosságai szempontokra hivatkozva azt kívánták, hogy a Bukarestben sikeresen szerepelt válogatott csapat teljes egészében képviselje Párisban is a jugoszláv színeket. Többen akadnak, akik Lemes-csapat véleményezték, mások viszont a zagrebi Kosh beállítását pártolták Beleszlin helyett. Erős ellenzőkre talált Horváth kandidálása is,

aki helyett néhányan szivesebben látták volna Pavelicset a válogatottban.

Pandakovics dr. szövetségi kapitány az összes kifogásokkal szemben hajthatatlanul megmaradt indítványa mellett és a két álláspont közötti ellentétet már annyira kiéleződtek, hogy a szövetségi kapitány és dr. *Riboli* főutkár bejelentették lemondásukat. Az igazgatótanács nem fogadta el a két vezető funkcionárius lemondását és végül is változatlanul elfogadták a szövetségi kapitány csapatát, amely a már között felállításban mérkőzik vasárnap a franciák ellen.

A válogatott csapat az eredeti tervtől eltérően szerda helyett csütörtök reggel utazott el a Párisba, ahová pénteken este érkeznek meg.

Az oszijekai II. osztályú bajnokság állása. Oszijekről jelentik: Az elmúlt vasárnap indult meg Oszijeken a másodosztályú bajnoki szezon. A rossz időjárásra való tekintettel csupán egy bajnoki mérkőzést (Viktoria—Czcatia) tudtak lehozni, míg a ZsAK—Makkabi mérkőzés elmaradt. A Viktoria győzelmével megelőzte a Croatia és Olympiát és a negyedik helyre a második helyre került. Az oszijekai alszövetség másodosztályú bajnoki felállása a következő:

1. ZsAK	4	3	—	1	12	2	7
2. Viktoria	5	2	3	—	11	12	4
3. Olympia	3	2	1	—	5	6	4
4. Croatia	5	1	3	1	4	8	3
5. Makkabi	3	1	2	—	4	8	2

Adal Sport Klub—Petrovcselói Sport Klub 8:2 (5:1). Az adal Sport klub állandóan fölényben volt és biztosan győzött.

SZTARIBECSEJ

Radnicski—Bácskerekői Kadima 1:1 (1:0). Barátos mérkőzés. Bíró: Boros. Szépszámu közönség látta a Radnicski mérkőzése a Bácskerekői Kadimával. A Radnicski szép összjátékából a 15-ik perc-

ben Bata révén berugja a vezető gólt. A második félidőben a Kadima erősen támad, de csak 11-es révén tud egyenlítőni. Boros bíró kissé indiszponáltan bíráskodott.

VINKOVCI

Stoga—Cibalia-ZsAK 5:0 (3:0). Bajnoki mérkőzés.

DJAKOVO

Certissa SC—Tanipila (Gyurgyenovac) 12:1 (7:1). Barátos mérkőzés.

A BÁCSMEGYEI

NAPLÓ-RA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Az új adótörvény végrehajtási utasítása

Fordította: Szabó Mihály Sztaribecsei
Jegyzetek a 83-ik szakaszhoz

(Folytatás)

(8). Az állagot érhető veszteségek fogalma a gyakorlati adóztatás terén leginkább azoknál a vállalatoknál jelentkezik, amelyeknél az üzlet természetével jár, hogy a befektetés (szubstancia) fokozatosan kimerül, mint ez többek közt bányák, kötörök és agyagásók-nál előfordul. Az ilyen vállalatoknál az üzleti tevékenység folyamán akként állnak elő veszteségek, hogy maga az állag (bányaterület, a föld méhe), amelyeken az üzleti cél nyugszik fokozatos vájással értéktelenedik.

Ebből következik, hogy ezeknek a vállalatoknak évi bruttójövedelmében hennifoglaltatik egyuttal a bányába fektetett tőkének arra a részére eső befektetési összege is, amely megfelel az üzleti év folyamán kitermelt szubstancia mennyiségének és hogy ezt a befektetési értéket a tiszta nyereség megállapítása céljából el kell különíteni. Ilyen értelemben a bányá nyereszterményraktárnak tekinthető, amelynek a készlete lassan-lassan a pótlás lehetősége nélkül elfogy és amelynek a beszerzésére egyszer bizonyos összeget beruháztak.

Ha például egy ilyen bányaraktárból egy üzleti év folyamán az eredeti készletnek 50-ed része kihasználtatott, azt mondhatjuk, hogy abban az évben a nyeresztermék beszerzésére az eredetileg fizetett vételárnak ugyanancsak 50-ed része kiadatott. A bányakészletek értéke tehát az üzleti év végével 50-ed részére csökkent és emellegyva a beszerzési árnak 50-ed része szabályszerűen levonásra is hozható. Ha a második üzleti évben kétszeres mennyiségű szubstanciát termelnek ki, akkor az anyagraktárkészlet ebben az évben kétszer 50-ed részre csökkent, ami az eredetileg rendelkezésre álló készlet 1/25 részének felel meg és emellegyva adójogilag egyáltalán nem kifogásolható, ha ugyanabban az évben a beszerzési ár 1/25 része lesz is leírva. Hogy az állománynak az értéke időközben megváltozott-e és mily módon és mértékben, az adózási szempontból nem bír fontossággal. Adójogilag a leírás elismerésére csupán az a mértékadó, hogy a leirt összegek a beszerzési értékhez viszonyítva az időközben kitermelt állomány mennyiségnek megfelelőek. Ebből következik, hogy a vagyonszállag csökkentése céljából leirt kvótának ugy a beszerzési értékhez, mint pedig az évi gazdasági munkatervhez igazodnia kell. Az ilyenmő leírások, illetve a tartalékalapokba való helyezések az egyesadó törvény 83. szakaszának 7. pontja és az 54. szakasz 5. pontja eseteiben engedélyeztetnek.

Praktikus az a nagyfontosságú kérdés, hogy mi tekintendő alapértékű, amely után a leírások, illetve tartalékolások megtörténhetnek. Adójogilag minden engedélyezett leírásnak célja, hogy bizonyos üzleti tökébeiktetés a nemzetgazdaság részére megőriztessék.

A törvény a 83. szakasz utolsó mondatában ezt az álláspontot indirekte kimondja abban a rendelkezésben, hogy a 7. pontban felsorolt tartalékalapok nem lehetnek nagyobbak annál az összegnél, mint amennyiben a vagyontárgy értéke a mérlegben föl van tüntetve. A tartalékalapban a többlet, ami ezen felül jelentkezik elvileg és adóztatási szempontból nyereségnek tekintendő, ami a vagyont növeli. Ebből következik, hogy a vételár vagy a szubstancia megszerzésére, feltáráására fordított kiadások képezik azt az alapértéket, amelynek alapján a vagyonszállagból veszteség címén való leírások eszközölhetők.

A törvény ezt az értéket, illetve a kiadásokat, az 54. szakaszban a bányába fektetett tőke kifejezéssel jelöli meg és egyuttal megkívánja, hogy annak a tőkének nagysága (tehát a beszerzési ár, illetve bányafeltárási kiadások) ténylegesen beigazoltassanak.

Mint hogy az eddigi adótörvények szerint az ilyen leírásokat adóztatási szempontból nem ismerték el mindenütt egyformán, vagy pedig egyes vállalatok ezeket az állományt terhelő veszteségi leírásokat könyvelésileg nem is vezették keresztül, vigyázni kell, hogy az új törvény szerint az ilyen leírásokat hogyan és milyen mértékben ismerik el a gyakorlati adóztatásban. Ha valamely vállalat ilyen leírásokat eszközölne, ez esetben az eredetileg befektetett tőke, továbbá a bányatermék eredeti mennyisége, valamint az

addig kitermelt mennyiség igazolandó. Ha ennek az eljárásnak folyamán beigazolást nyer, hogy a már kitermelt mennyiség által a befektetett tőke értéke megtérült, a leírások ilyen esetben az új törvény szerint nem fogadhatók el. Ezzel szemben, ha a befektetett tőkének egy részét még nem amortizálták, a leírások-

nak vagy tartalékolásoknak helye van és azokat el is ismerik, de csak a befektetett tőke amortizálatlan részének arányában.

(9). A leírások és tartalékolások elbírálása alkalomával az értékeknek csak azok a terhei vehetők figyelembe, amelyek a vonatkozó üzleti év folyamán keletkeztek vagy amelyben olyan események jelentkeznek, amelyekből kétségekívül megállapítható, hogy a veszteségek elháríthatatlanul be fognak következni.

Ugyanannak a vagyontárgynak amortizáció címen történő leírása, amennyiben különböző néven és számlákon fordulna elő, csak egy esetben vehető figyelembe (pl. ugyanannak a vagyontárgynak a vagyonszállagban történő azonos értékű leírása egyidejűleg a részköltség számlán is keresztülvezetettik).

Az ipar és kereskedelem minden aktuális problémája szóba kerül a kamarák országos konferenciáján

Május 26-ikán és 27-ikén lesz Noviszadon a konferencia

Noviszadról jelentik: A kereskedelmi és iparkamarák május 26-án és 27-én tartják meg évi rendes konferenciájukat Noviszadon a következő napirenddel:

1. A közép európai külkereskedelmi politika mai iránya. Referálja a noviszadi kereskedelmi és iparkamara.
2. Tarifa és vámpolitikánk alapjai.
3. A gyáripar és az autonóm vámtarifa. Referálja a ljubljani kereskedelmi és iparkamara.
4. Az ipar és az autonóm vámtarifa. Referálja a beogradi iparkamara.
5. A legtöbb kedvezmény elve. Referens: Obradović Száva, a szoluni SHS kereskedelmi kamara titkára.
6. A vasuti tarifapolitika. Referálja a zagrebi ke-

reskedelmi és iparkamara.

7. Tengeri politikánk. Referálja a szpliti kereskedelmi és iparkamara.

8. Folyamkijárási tarifapolitika. Referálja az osztrák kereskedelmi és iparkamara.

A noviszadi kereskedelmi és iparkamara, amelyet a konferencia rendezésével megbíztak, meghívta a konferenciára a kereskedelmi minisztert és a kereskedelmi miniszterium csztályfőnökeit és inspektorait, továbbá a pénzügyi, közlekedésügyi és a földmivélsügyi miniszteriumok képviselőit, továbbá a sajtó képviselőit is.

A konferencia rendkívül nagyfontosságú, mert azon az ipar és kereskedelem minden aktuális problémája szóba kerül.

Négyszázezer tisztviselő és nyugdíjas eltartásáról gondoskodik az állam

Jugoszlávia minden lakosának évi négyszáztiz dinárjába kerülnek a tisztviselők

Beogradból jelentik: A jugoszláv államéletnek az elmúlt tízesztendő alatt egyik legfontosabb problémája volt a tisztviselőkérdés megoldása. Az állami tisztviselők számát egészen pontosan senki sem tudta és azt a nagy politizálások korában nem is lehetett megállapítani. A politikusok sohasem mulasztották el hangsúlyozni, hogy a tisztviselők számát a reális lehetőségekhez kell alkalmazni, azonban amíg ezt csak kint a vidékeken hangsúlyozták, addig Beogradban állandóan növekedett a tisztviselők létszáma.

A régi költségetésekből nem lehetett sohasem pontosan megállapítani, hogy tulajdonképpen mennyi is az állami tisztviselők létszáma, mert a tisztviselők fizetésére a költségvetésben sok esetben csak nagy hitelek voltak beállítva, amelyekről sohasem mondták meg, hogy mennyi tisztviselő fizetésére szolgálnak. Egyes szakértők véleménye szerint az állami költségvetésben még mindig van ötvenezres tisztviselő, akiket így hitelekől fizetnek és akiknek hivatali állása nincsen a költségvetésben közlekedésről meghatározva. Az 1929-30-as költségvetési adatok szerint az állami tisztviselők száma egyes miniszteriumban a következő volt:

Legfőbb állami igazgatás 484 tisztviselő, igazságügyminiszterium 8314, közoktatásügyi miniszterium 33.383, belügyminiszterium 24.617, külügyminiszterium 720, pénzügyminiszterium 15.732, közlekedésügyi miniszterium 67.000, építésügyi miniszterium 2498, posta-és táviró 12.979 stb. Az eddigi költségvetési adatok szerint összesen 222.952 tisztviselő áll állami szolgálatban. Ebből a tisztviselő az állami igazgatásban 119.000 tisztviselő, a különféle állami gazdasági intézményeknél 101.952 tisztviselő dolgozik. Ide kell még számítani azt az ötvenezres állami tisztviselőt is, akik nem szerepelnek az állami költségvetésben, hanem a részükre csak hitelek vannak felvéve. Ha a fent ismertett lét-

számhoz hozzáadjuk ezt az ötvenezres adatot, akkor kiderül, hogy

Jugoszláviában állami szolgálatban kétszázhetvenezres tisztviselő áll, míg a nyugdíjasok számát, a nyugdíjasok szövetségének a kimutatása szerint százhusz—százhuszonöt ezerre becsülik.

A nyugdíjasok ellátására 127 millió dinár van a költségvetésbe felvéve. Ennek folytán meg lehet állapítani, hogy Jugoszláviában 395.000 emberről gondoskodik az állam, vagyos

a tisztviselők és nyugdíjasok száma majdnem négyszázezer.

Jugoszláviának tizenkét és félmillió lakosa van, ezért minden 32,2 emberre esik egy állami tisztviselő. A költségvetés adatai szerint a személyi kiadások ötmilliárd és 600 millió dinárt tesznek ki, vagyis minden lakosnak évente négyszáztiz dinár kell az állami tisztviselők fenntartására fizetnie.

Ez a sok állami tisztviselő természetesen nagyon megnehezíti az egész állami gazdasági apparátus funkcionálását. A régi politikai pártok bünei jelentkeznek ebben a kérdésben. A kormánynak most nagyon nehéz dolga van a tisztviselőkérdés megoldásánál, mert egyszerűen nem lehet a tisztviselők ezreit az uccára kiténni.

Uj gazdasági lehetőségeket kell teremteni, hogy az elbocsátott tisztviselők elhelyezkedést találjanak és a tisztviselőknak elbocsátását csak fokozatosan lehet végrehajtani. A pénzügyminiszteriumban hónapok óta dolgoznak a kérdés megoldásának előkészítésén és értesüléseink szerint a tisztviselőkérdésben a legközelebbi jövőben a kormány elhatározó lépést tesz és radikálisan fog hozzálátni ennek a kérdésnek megoldásához.

MIUJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotici Lloyd közleményel

Rovatvezető Dr. Pavlovics Milos titkár

Kifizetik az állam régi függő tartozásait

A pénzügyminisztériumból származó értesülésünk szerint rövidesen megkezdik az állam 1928. évi április hó elseje előtti időből származó tartozásainak kiegyenlítését. A minisztériumban már serényen dolgoznak az összes állami hivataloknak adandó részletes utasításokon, amelyek a hivatalos lapban is meg fognak jelenni.

Az érdeklteknek azonban gondoskodniuk kell, hogy azok az állami hatóságok, amelyeknek számlájára szállításokat végeztek, ezeket a követeléseket *hielnyitás céljából* az illetékes minisztériumnak be is jeleítsék, amelynek azután a pénzügyminisztériumhoz kell fordulnia.

Ami az 1928/1929-iki költségvetési évből származó számlák kifizetését illeti, itt — tudomásunk szerint — csak a közlekedési minisztérium ressortjában vannak bizonyos nehézségek. Ez a minisztérium ugyanis az 1928/1929-iki költségvetési év folyamán igen kellemetlen helyzetbe jutott azáltal, hogy a nagy külföldi költségek megkötésében hibakodva, a rendelkezésre álló pénzt a Beograd—novszkai második vágány kiépítésére fordította, úgyhogy az 1928/1929-iki költségvetésben előirányzott összes rendes kiadások fedezésére már nem futotta. A minap azután ez a minisztérium beszámolt az 1928/1929. költségvetési évről vonatkozó számlák kifizetését és arra az álláspontra helyezkedett, hogy az 1928/1929. költségvetési évből eredő számlákat az 1929/1930. költségvetési év folyó levedelméből egyenlíti majd ki.

Az 1928/1929. költségvetési évről vonatkozó számlák mielőbbi rendezése céljából a közlekedési minisztérium egyben a pénzügyminisztériumhoz fordult azzal a kéréssel, hogy ez térítse meg neki a Beograd—novszkai második vágány építési költségeit, hogy így a neki szükséges pénzhez jusson. A pénzügyminiszter már rendelkezésre is bocsátott a közlekedési minisztériumnak bizonyos összegeket, így többek között harmincmillió dinárt szénszállításokra, amelyekért a közlekedési minisztérium igen nagy összegekkel tartozik.

A Gyárosok Országos Központjának közbenjárására a pénzügyminiszter megígérte, hogy minden fölé tehetőleg megteszi, hogy a közlekedési minisztérium az 1928/1929. költségvetési évről szóló számlák kifizetésére mielőbb pénzt kapjon.

Kereskedelmi szerződésünk Franciaországgal. Kormányunk és a francia kormány között létrejött megállapodás szerint a francia-jugoszláv kereskedelmi szerződés úgy nálunk, mint Franciaországban folyó hó tizenötödikén lépett életbe. Ezt a kereskedelmi szerződést nálunk már ratifikálta Öfelsége a Király, de a francia parlament még nem. Tekintettel azonban arra, hogy a francia parlament két-három hónapig nem ül össze és hogy mindkét részre igen kívánatos a szerződésnek mielőbbi életbelépeése, a francia kormány elhatározta, hogy a szerződést május tizenötödikéig még a parlament ratifikálása előtt, életbe lépteti.

Tárgyalások a jugoszláv-lengyel kereskedelmi szerződés megkötéséről. Beogradi jelentés szerint a napokban kellene kezdődnie az országunk és Lengyelország között köendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásoknak. Ezeknek a tárgyalásoknak nagy jelentőséget tulajdonítanak, tekintve, hogy éppen most aktualis egy az agrárkérdések védelmére alakítandó agrárblokknak a kérdése. Eiről a kérdéssel tárgyalni fognak a kisantant-miniszterek legközelebbi összejövetelükön is.

Nemzetközi Kereskedelmi Iroda alapítása Beogradban. Az »International Merchandizing Co. of Yugoslavia, New York City, Broadway, 225«, ugyanilyen név alatt országunk egész területére kiterjedő működési körrel fiókirodát létesített Beogradban. Ez az iroda hivatala lesz arra, hogy — a társaságnak az egész világra kiterjedő összeköttetéseit felhasználva — lehetővé tegye kivételre alkalmas termékeinknek külföldön való biztos és előnyös elhelyezését.

Cirokmag-export Amerikába. Csikágói konzulátumunk tudósítása szerint Henry Hirtler No. 386-4. St. Newark N. J. cirokseprőmagot (broom corn) kíván exportálni országunkból.

Országos kiállítás Pozenben. Kereskedelmi minisztériumunk értesítése szerint a pozeni országos kiállítást e hó tizenhatodikán nyitják meg ünnepélyes keretek közt.

A ljubljana nagy mintavásár. A ljubljana nagy mintavásárt évről-évre nagyobb és nagyobb sikerrel tartják meg. A nagyközönség körében évről-évre növekszik az érdeklődés, úgyhogy minden évben nagyobb számban látogatókja ezt a vásárt. Jellemző, hogy az idei mintavásárra, amely május harmincadikától június kilencedikéig lezárólag tart, az összes kiállítási helyeket már előre lefoglalták. Kiállításra fog kerülni minden el-

képzelhető cikk és tárgy, amit emberi kéz elő tud állítani és ami csak embert érdekelhet. Ezidén a mintavásár az iskola év folyamán lesz, úgyhogy a tanulóifjúságnak is lehetővé válik, hogy a vásárt szaktanárok

vezetése mellett látogathassa. Másrészt pedig módjában lesz mindenkinek a lehető legjutányosabb áron beszerezni szükségletét, mert minden, ami kiállításra kerül, egyenesen a termelő kezéből lesz kapható.

A vajdasági kereskedelem nem menthető meg a részletüzlettel

Hozzászólás a gazdasági válság problémájához

Komor Mihály ur a husvétli számban a vajdasági részletüzlet kérdéssel foglalkozott. A cikk írója egyoldali megvilágításban látta a helyzetet és mint a cikk elején maga is bevallotta, egy nagy textilárucég ügynökével beszélgetett. Ha a cikk írója a textilárucég főnökével beszélgetett volna, akkor nem használta volna a cikkben azt a jelzőt, hogy a cég főnöke naiv és konzervatív, mert a cég főnöke felvilágosította volna őt arról, hogy meg van az oka és alapja annak, hogy csak olyanoknak ad hitelbe, akiknek saját hutoruk és lehetőleg lakásuk van.

Egy-néhány példával akarok rávilágítani arra, hogy annak az ügynöknek és főleg a főnöknek mennyire igaz van és mennyire nem szabad az itteni viszonyokat összehasonlítani más ország viszonyával, ahol a kereskedő védve van.

Hogy a mai viszonyok között milyen a helyzete a részletkereskedőnek, azt három példával akarom megvilágítani, egy munkás, egy nőtlen hivatalnok és egy háztulajdonos esetével. A munkás vásárol néhány száz dinárt árut, kötelezi magát heti 25 dinárt fizetni, rendes ember, pontosan fizet, néhány hét múlva kicsik állásából, mert főnöke redukálja az üzemet. A munkás mlután állását elveszítette, nem tud fizetni, hutorá nem sokat ér, tehát nem érdemes perelni, mert a kereskedő még a költségeket sem tudja behajtani, tehát kénytelen lenni a követelést, vagy pedig várni, amíg a vevő újból állandó munkahelyet kap. Mlután pedig a legjobb esetben csak néhány hónap múlva kap állást, kénytelen előbb a henteset, péket és fűszeres fizetni, akik hiteleztek akkor, amikor nem volt munkája és csak ezek után jön a részletkereskedő. A második eset egy nőtlen hivatalnok, aki vásárol egy öltönyt havi 200 dináros részletre. Az állami hivatalnoknak 2500 dinár fizetése van, pár hónapig fizet, azután pedig áthelyezik valahova Szerbiába, vagy Horvátországba és a címét nem adja meg. Véletlen folytán lehet esetleg hónapok vagy évek múlva a címét megtudni, miközben már megint más helyen van. A harmadik eset a háztulajdonos, honításra jó, mert lakója is van, aki házbért fizet. Vásárol, bizonyos idő

múlva nem fizet, a kereskedő pereli és lefoglalja a házbért, de a háztulajdonos ennek ellentéte felveszi a házbért és semmi baja sem történik, mert a hatóság-nak azt mondja, hogy ő már régebben felvette a házbért egy egész évre.

Fennmarad a részletkereskedőnek az a joga, hogy az eladott áru a tulajdonjoga, amíg a vételár nincsen kifizetve. Ha egy gramafonról, kerékpárról, vagy rádióról van szó, akkor azt vissza lehet venni, ha ugyan rongált állapotban is, de legalább annyira helyre lehet hozni, hogy mint újat el lehet adni és bizonyára fizetési a vevő valamit a vásárolt cikkre, úgyhogy a befizetett összeg fedezi a javítási költségeket, tehát a kereskedő a legrosszabb esetben nem keresett az üzletben, de legalább nem fizetett rá. Egy textilkereskedő vajjon mit csináljon egy pár hónapig hordott ruhával, vagy inggel?

A fenti példákkal rá akarok világítani arra, hogy mennyire kockázatos különösen a textilárucég részletüzlete és hogy igaz van annak a naiv és konzervatív kereskedőnek, ha nagyon vigyáz arra, hogy kinek adja hitellebe áruját.

»Tízszerrányi forgalommal telecannyiért adhatná az árut.« Ezzel fejezi be Komor ur a vajdasági részletüzletéről szóló cikkét. Biztos vagyok benne, hogy a cikk írója egészen másképpen írta volna meg a cikkét, ha a cég főnökével folytatott volna beszélgetést. A fenti három eset megtörtént, sőt szolgálat-nak még sokkal erősebb példákkal számszámra.

Ezek az anomáliák mindaddig nem szűnnek meg, míg a kereskedelmi törvény nem gondoskodik a kereskedői érdekek kellő védelméről. Ha a teljes jogvédelem megszűn, de nemcsak papíron, hanem a gyakorlatban is, akkor az a naiv és konzervatív kereskedő is azt mondhatja, hogy: olcsóbban adja az árut, mert nagyobb a biztosítéka és akkor helytálló lesz az az anyyira elcsépett, de sajnos eddig he nem vált módszer, hogy: *kicsi haszon nagy forgalom.*

Rubenheimér Jakab
novszkai részletkereskedő.

A vajdasági lótenyésztés válsága

A délbánati állatorvosok gyűlése Vrsacon

Vrsacról jelentik: A dunamelléki tartomány állatorvosai a napokban gyűlést tartottak Kovinban, amelyen Trbojević kovini főállatorvos elnökölt. A gyűlésen megjelent a tartomány állatorvosi osztályának főnöke, Paulini főállatorvos is. Legelőszörban az új tisztikart választották meg. Elnöknek újból Trbojević főállatorvost, alelnöknek Szalay Péter vrsaci főállatorvost, első jegyzőnek dr. Ramovics karlovaai állami állatorvost, másodikjegyzőnek Zeč Nikola állami állatorvost választották meg.

Ezután Szalay Péter vrsaci főállatorvos a vajdasági lótenyésztés válsága címen felolvasást tartott. Az előadó állatorvos a Vajdaság lótenyésztésének történetéből indult ki és megállapította, hogy ezen a területen az első ismert lófajta perzsa származású és szabadon nevelt, izmos, minden viselkedését kiálló egyedekből állott. Ezek a lófajták azonban a középkor háborúi során majdnem teljesen elpusztultak. Csúpan a törökök idején a nemes keleti fajok vérkeresztéséből se révén állott be a megmaradt kevés állományban minőségileg javulás. A későbbi időkben a főuri osztály foglalkozott fajtájuk tenyésztésével, majd a telepések leginkább német származású nehezkesebb lótipusai terjeszkedtek el. II. József idejében a hadsereg lóállományának fejlesztése céljából történtek kísérletek a Vajdaságban; Barima mének tulajdonosai pénzjutalomban részesültek és méntelepek létesültek, Erdélyből, Moldovából és Romániából méneket hoztak. Ezeket guszoláknak adták ki, akik a hadsereg céljaira remondákat voltak kötelesek szállítani. Azonkívül II. József 1785-ben Mezőhegyesen katonai méntelepet alapított, 1789-ben Bábólnán létesült hasonlított. Ezek az intézmények kedvező kihatással voltak az alföldi és vajdasági lótenyésztésre. Széchenyi István gróf angol méneket hozott.

1867-ban Kisbérben megalakult a harmadik katonai méntelep.

1918-ban az állami mének állománya: 1234, köztülük 48 angol telvér, 684 angol félvér, 89 teli és félvér arabmén, 279 Nonius, 31 Gádrán, 68 lipicai és 133 hidegvérű nehéz mén, két angol-arab telvér.

A Bánátnak ama területén, amelyek ma Jugoszlá-

viához tartoznak, 1918-ban 160 arab mén, ledzett 54 méntelepre felosztva 9.800 kancát.

Az arab ménektől eltekintve 40 községnek volt csődőre, akik Mezőhegyesről származtak el 3 évre kiadva. A Bánátnak 102 Nonius, 28 angol félvér, 2 angol telvér, 15 arab mén, köztük 3 telvér és 12 lipicai mén volt.

A Bánátnak a legkedveltebb típus a Nonius volt, különösen a németek körében. A szerb, román és magyar földművelő inkább kedvelte a nemesebb, tüzesebb lófajtaikat és ezzel a szokással csak a gazdasági válság növekedésével hagytak fel és kezdtek szintén Nonius-fajtával dolgozni, amely nyugodtabb, erőteljesebb, de külsőleg nem fedte a népek szépség ideálját. A Vajdaságban kívánatos volna a Nonius fajta preferálása. Nálunk a Nonius fajták három válfaja ismeretes:

a) nagycsontú, erős;
b) nemesebb, elegáns vonalú;
c) a tulifinomult angol telvérről emlékeztető, amely különösen könnyebb katonai célokra alkalmas.
A tisztá Nonius különösen földművelési célokra alkalmas erőteljességénél és munkabírásnál fogva. 170-174 cm. magas, 190-194 mellszélességgel bír. Kardlábak tipikus szépségűk.

A vajdasági lótenyésztés jelenlegi helyzete a következő: *Lubicevön 1919-ben az állami méntelep üldökölt és újból angol telvért és félvert tenyészt. Ugyanitt méntelep is működik, angol telvér és félvér, Nonius, lipicai és arab mén állománnyal. 1920. és 1921-ben Kragujevác Nonius méntelep lett. Az anyagot Zsombolyáról és környékéről vették. 1925-ben Etz gróf vukovári uradalmában elsőrangú Nonius kancákat vett az állam.*

1919 július hóban a vrsaci volt méntelep mentel a 4-ik lovasezred gyűjtötte össze és Banatszko Karlovszelón méntelepet állították fel. Itt 1920-ban 172 mén volt, amelyeket nagybárára földművelőknek adtak, akik azokat nem tenyésztési, hanem földmunkálati célra használták fel. Ennek következménye, hogy a mének egyrésze elpusztult, másrésze pedig tenyésztési célokra alkalmatlanná vált.

1921-ben 155 mén volt az állomány, amelyeket 50 községben 7 földbirtokosnak adtak ki, 31-es ezek közül a fenti okok miatt ki kellett mustálni, 9 elpusztult, 3 takonykórban hullott el, úgyhogy csak 110 mén maradt. 94 mént Banatszka Karlovszéléről Kuragyorgyevóra küldtek, úgyhogy a Bánátban 16 mén maradt.

Kuragyorgyevón 68 mént 20 községben 7 földbirtokosnál helyeztek el.

1923-ban Bánátban csupán 40 aráb fedező mén volt. 1924—1925-ben 32, 1926-ban 28, 1927-ben 18 és 1928-ban 12.

E csökkenés következménye az egész lóállomány fokozatosabb elcsenevedése és pusztulása volt.

A lóállomány megmentése azonban még lehetsé-

ges volna, ha az állam a következőket elrendelné:

1. Bánátban és Bácskában egy-egy állami mén-telep felállítását.
2. Lótenyésztési szövetkezetek megalakítását mindazon községekben, ahol alkalmas kanca-anyag van.
3. Szigorú szakértőfelügyeletet a magánménéknél.
4. A muraközi lódegyvőrt nehéz ménék kizárását ez akcióból.
5. Lókiállítások és lódíjazások rendezését, valamint mén és kancavásárokat.

A kongresszus egyhangúlag magáévá tette a felolvasó álláspontját és elhatározta, hogy felterjesztést fognak intézni a földművelésügyi miniszteriumhoz a kérdés sürgős megoldása érdekében.

Az új uttörvény rendezzi az állami és önkormányzati utak fenntartásának a kérdését

Egy évben csak három napi közmunkára lehet egy személyt kirendelni

Beogradból jelentik: A Bácsme gyei Napló már közölte, hogy Ofélsége a király aláírta az állami utakról szóló törvényt. A törvény szerint az országban ezentúl ötven ut mar ad állami kezelésben, a legfontosabb ilyen utak a Vajdaságban Beograd—Zemun—Noviszad—Subotica—Horgos, azonkívül, a Noviszad—becskerekí ut, valamint a Pancsevo—becskerekí állami utvonala.

Az állami utak javítása alkalmával a kötelező közmunkát abban az esetben szabad igénybe venni, ha az utakon nagy természeti akadályok jelentkeznek és az ilyen akadályokat csak közmunkával lehet azt eltakarítani. Az ilyen esetekben a kirendelt közmunkások munkáját meg fogják fizetni.

Egy másik törvényjavaslat a tartományi utakról intézkedik. A törvény a tartományi utak között a következő megkülönböztetéseket teszi, eszerint vannak elsőrendű tartományi utak, azután másodrangú tartományi utak, valamint elsőosztályú és másodosztályú községi utak. A tartományi utak fenntartásáról kizárólagosan a tartomány gondoskodik. Az utak fenntartására a tartományi pótdadókna k legalább a harminc százalékát kell elkölteni.

A vasúti állomásokhoz vezető utaknak a fenntartását egy harmadrészben a vasúttigazgatóság, egy harmadrészben az érdekelt községek és egy harmadrész-

ben a tartomány köteles viselni. Nagyobb tartományi utak elkészítéséhez az építésügyi minisztérium ad segílyt. Amennyiben a tartományi utak fenntartására a tartománynak nem volna meg az elegendő anyagi erejük, abban az esetben a tartományok a 18-tól 55 éves korig terjedő főli korosztály munkaejét igénybe vehetik. Az ilyen tartományi közmunka azonban megváltható.

Az összes közalkalmazottak, önkormányzati és állami tisztviselők, katonatisztek, papok és nyugdíjasok a közmunka címén évi három napi fizetésüknök megfelelő összeget tartoznak fizetni, tekintet nélkül arra, hogy az illető milyen idős, milyen állást tölt be és milyen az állampolgársága.

A tartományi közmunkák megváltási módozataira vonatkozólag a törvényben nagyon precíz utasítások vannak. Községi, valamint tartományi utak javításáról egy személyt egy évben csak három-három napra szabad igénybe venni.

A tartományok a törvényjavaslatnak megfelelően szabályzatot fognak kidolgozni. A megváltási összeget minden esztendőben október 1-ig kell kiüzetni. A törvényben különféle uti bizottságok felállításáról is történik gondoskodás. Ezek a bizottságok 7—20 tagból fognak állani és a tagokat három évre választják a tartományi közgyűlések.

A zöldhítel fenntartása a termelők és gabonakereskedelem közös érdeke

Nincs szükség hatósági intézkedésre a zöldhítel kérdésében

A zöldhítel kérdése élénken foglalkoztatja a gabonakereskedelmet és főleg a közvetlenül és legjobban érdekelt vajdasági gabonakereskedőket. Ebben az ügyben a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara vasárnap vajdasági ankétet tartott, amelyen Weisz Frigyes kamarai igazgatórági tag elnököt.

A tanácskozáson szóba került kérdésekről Weisz Frigyes elnök a következőket mondta:

— A kormány az illetékes hatóságától és gazdasági tényezőktől adatokat kért a még be nem takarított terményekre való előlegezés, az ugynevezett zöldhítel ügyében. Attól kell tartanunk, hogy a kormány felfogása szerint a gabonakereskedelem kihasználja a termelők szorult helyzetét és így kormányintézkedésekkel akar a termelők védelmére kelni. Nem tudjuk, hogy milyen okok indították a kormányt ezen elhatározására, de a meggyőződésünk, hogy a Vajdaságban ilyen intézkedésekre nincs szükség és minden megszorítás kárral járna a gabonakereskedelemre és az áruágis, szinte leküzdhetetlen nehézségekkel dolgozó gabonakereskedelmet a legválságosabb helyzetbe juttatná.

— A Vajdaságban leginkább ujbuzára történnek előlegezések, de semmiképen sem oly módon, hogy ebből a termelőknek kára volna. Eppen a Vajdaság területén léteznek a legerősebb gabonacégek, sőt itt vannak a külföldi nagy gabonacégek képviselői is és állandóan szabadvérseny folyik az ujbuza-üzletre is és ez ugyszólván a termelők érdekében történt. Pontos kalkulációkkal és konkrét adatokkal tudjuk igazolni, hogy a gabonakereskedelem ugyszólván a legkisebb haszonra köti meg ezeket az ujbuza üzleteket, mert ezek nem magas kamatokra köitettek, hanem rendszeren fix napi árakon adja el a termelő jóelőre buzáját. Eklatáns bizonyítékul szolgál erre, hogy például a múlt évben ujbuzát áprilisban 250 dinárért vásárolták előre és fizették ki a teljes összegben a vételárát a gazdáknak, akik az ujbuzát augusztusban szállították, amikor tudvalevőleg a buza ára 230—240 dinár volt és így a gabonakereskedelem elvesztette a 20—30 dinárnyi árkülönözetet, a kamatot, üzleti és kockázati költségeket.

— Mindezekben felül meg említeni, hogy a zöldhítelizetek nem történtek olyan nagyarányú tételekben, hogy ezek az üzletek bármilyen formában döntő hatással lettek volna az áralakulásra és megkárosították volna a termelőket. Legfeljebb 5—10 százaléka a zöld buzáknak került előre eladásra és ezzel a kereskedelem mindelőg, még a gazdák olcsó hiteleit nem kapnak, csak szögülatot tett a termelőknek, mert pénzt bocsátott rendelkezésükre, amelyre a gazdák igen előnyösen használhattak fel. Még abban az esetben sem károsodnának a gazdák, ha rossz termés esetén nem tudja azonnal visszaadni az előlegként felvett összeget, a gabonakereskedelem mindig előnyös visszafizetési feltételeket szabott.

— Hogy milyen befolyással vannak ezek az üzletek az áralakulásra, arra vonatkozólag az a véleményem, hogy ebből is főleg a termelőknek van hasznuk, mert amennyiben a gazdáknak nem állana módjukban ilyen előlegezések után a gazdasághoz szükséges tőkéhez hozzájutni, az aratás után a gazdák kénytelenek volnának a búzát már a cséplőgépből kikerülve oly tömegekben a piacra venni, hogy ez kétségteletlenül áruhámasokat idézne elő és így a gazdák károsodnának.

— Bármilyen hatósági intézkedés csak zavarokat idézne elő a gabonaüzlet évtizedes gyakorlatok alapján kialakult vérkeringésben és miután a gabonacégek jelentékeny része már most is a létfontartással küzd, bármilyen beavatkozás meghuzná a gabonakereskedelem felett a halálharangot, nem is szólva arról, hogy ilyen intézkedésekkel épp az ellenkező cél volna elérve, amit talán a kormány a termelők érdekében óhajt, mert a közvetítő kereskedelem tönkremenne és megszűnne egy olyan gazdasági szerv, amely elsősorban és főleg a mezőgazdaság érdekeit szolgálja.

Rádió-apparátusok
Rádió-alkatrészek
Rádió-lámpák
Rádióhoz hangszórók
Rádióhoz fejhallgatók
Rádióhoz accumulatorok
Rádióhoz antennaanyagok

Maller Béla
okl. gépészmérnök
Subotica Petrográdska 8. Tel. 35

BELFÖLD

Ujból megindulnak a jugoszláv-magyar kereskedelmi szerződési tárgyalások. Beogradból jelentik: Jugoszlávia és Magyarország között a legközelebbi jövőben kereskedelmi szerződési tárgyalások fognak megindulni. Weiko Lajos magyar külügyminiszter egyik legutóbbi beszédében azt mondta, hogy a jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalások már nem lehetnek sokáig, már azért sem, mert a Jugoszlávia és Magyarország között fennálló kereskedelmi kapcsolatok eddig csak konvenciókban és nem szerződésekben van szabályozva, Jugoszlávia és Magyarország között eze őtt három esztendővel már létrejött egy kereskedelmi szerződés, amelyet azonban a magyarok mindeideig nem ratifikáltak, így az sohasem lépett életbe, Jugoszlávia a most arra az álláspontra helyezkedik, hogy bizonyos intézkedéseket a már egyszer megkötött kereskedelmi szerződésben meg kell változtatni és éppen ezért Jugoszlávia és Magyarország között a legközelebbi jövőben ezek a tárgyalások újra meg fognak indulni. Ha ezt a régi szerződést ki fogják korrigálni, akkor a magyar parlament sem zárkóztatik el az e'ől, hogy az ui onnan létrejött kereskedelmi szerződést ne ratifikálja. Ezek az új tárgyalások főbőpen a tranzitforgalomra fognak vonatkozni, valamint számos vasútiügyit kérdést kell majd rendezni, azután elintéztést kell nyerni a fiumei magyar szabad kikötő és tranzit forgalom kérdésének is.

Kijavítják a Becskerek—jasatomicsi műutat, Becskerekről jelentik: A tartományi építészeti szekció elhatározta, hogy a Becskerek—jasatomicsi műutat tizenöt kilométer hosszúságban kijavíttatja. Az utjavítás költségeire 153.000 d'nárt irányoztak elő.

Végetért az oszjéki kiállítás, Oszjékről jelentik: Az oszjéki mezőgazdasági kiállítás végetért. A kiállítás célja az volt, hogy beigazolják, hogy az oszjéki tartományban a mezőgazdaság milyen fejlett. Ezt a célt a kiállítás teljes mértékben el is érte és bár a kiállítás látogatóinak száma nem érte el a múlt évit, a vásárló sokkal több volt és ez is azt bizonyítja, hogy az oszjéki tartomány gazdaságsada'lma szívesen használ fel minden korszerű újítást. A kiállítás eredményét tehát abban foglalhatjuk össze, hogy az előzőeknél kisebb forgalom mellett, azoknál jóval nagyobb anyagi eredmény mutatkozott, ami mindenesetre sokkal jobban kielégíti a kiállítókat, mint a nagy forgalom és kevés haszon.

A pozsareváci tartomány ötmillió dolláros kölcsönt kapott vasútépítésre. Beogradból jelentik: Az elmúlt héten a pénzügyminiszter a miniszterközi gazdasági bizottságtól felhatalmazást kapott arra vonatkozólag, hogy engedélyezze a pozsareváci tartománynak azt az ötmillió dolláros kölcsönt, amelyet a tartomány a newyorki Oriental szindikátussal kötött. A szerződés értelmében ez a társaság a pozsareváci tartománynak ötmillió dollárt bocsát a rendelkezésére, nyolcvanhét százalékos kibocsátási kurzuson hétszázalékos kamatozás mellett, tizennyeg esztendő amortizációra. A kölcsönt kizárólag vasutak építésére szabad fordítani, még pedig a Pozsarevac—velikgradistei vasútvonal kiépítésére, azután a Pozsarevac—vilaináci vonal kiépítésére, a Petrovac—Zaguhoca határállomás kiépítésére, valamint a Petrovac—malnical vonal munkálataira kell fordítani. A két előbbi vonal rendes nyomtávra lenne berendezve. A szerződést május 13-ikán hétfőn délelőtt írták alá Beogradban. Amint értesülünk, a munkálatokat még a tavasz folyamán meg fogják kezdeni. Érdekes, hogy Pozsarevac és környéke már 1906 óta vár ezeknek a vasútvonalaknak a megnyitására. A Pozsarevac-kucevoí vonal tulajdonképpen a nagy Bordeaux—Lyon—Milano—Trst—Ljubljana—Zagreb—Beograd—Pozsarevac—Prahovo—Bukarest—odesszai vasútvonalnak egy részét jelenti.

NYILT-TÉR

Figyelmeztetünk mindenkit, hogy egy **Beck Béla** nevezetű egyén cégünk nevében visszaéléseket követ el és hiszékeny emberektől pénzt vesz fel. Kérjük, hogy bárhol jelentkeznék, adják át a rendőrségnek.

„**Kemika**“
Sztari Becej

5183

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO SONTA.

Oglas

Opštinsko Poglavarstvo u Sonti (srez apatinski) potrebuje 9000 komada I. kl. i 9000 komada flaster ciglje, na koje će u subotu 25. maja 1929 godine, pre podne održati javnu dražbu.

Poblizi uslovi stoje interesentima za vreme zvaničnih časova na uvidu u beležničkoj kancelariji.

Sonta, 10. maja 1929. god.

5189 Opštinsko Poglavarstvo.

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO SONTA.

Oglas

Opština Sonta (srez apatinski) potrebuje 6 pari letnjeg odela za policiju i 3 para letnjeg odela za poslužitelje, koje se sastoji iz kape čakšira i bluza.

Pozivaju se zainteresovani, da svoje ponude sa mustrom i oznakom cene do 25. maja (subate) 1929. god. podnesu ovom poglavarstvu jer posle prispele ponude nećemo se uzimati u obzir.

Sonta, 10. maja 1929. god.

5188 Opštinsko Poglavarstvo.

Hirdetmény

Alulírott közhírré teszem, hogy néhai Majer Magdolna és néhai Nagy Simonné Majer Julia hagyatékában maradt összes ingóság Bajmokon, **1. hó 20-án, hétfőn d. u. 1 órakor** és a következő napokon is délutánonként önkéntes nyilvános árverésen eladatik.

5171 Bajmoki községi közgyám.

Elismert, legjobb minőségű, friss
teavaj
különként
50 dinár
Trisić Tódor
tejmérkek kereskedésében
Subotica, Strossmayerova 22
Faragó mészáros mellett

Drótkerítés
Tüskésdrót
ECLAIR VERMOREL
PERMETEZŐK
és minden más
vasáru
legolesőbban
WEINER
vasútleben
Subotica Rudičeva ul.

Montekatini kékkő
100 kg.-ként 860 din.
Schäffer Róza
fűszerkereskedőnél, Subotica
a főpóstával szemben.

NYUGATINDIAI BANÁN
A LEGJOBB
DE CSAK ÉRETTEEN
Vajdasági vezérképviselői:
Kovács és Gelányi
Subotica, Telefon 8-45

Telefon
8-87**LIFKA**Telefon
8-87

Csütörtöktől vasárnapig

UFA! Csak **UFA!**Május kimagasló eseménye
JOE MAY mesterműve:**Aszfalt**Írta: **Székely János**, a Magyar rapszódia írója.

Főszereplők:

Betty Amann

az UFA ujonnan felfedezett tüneményes szépségű csillaga és

Gusztáv Fröhlich

Aszfalt! . . . a mammuth városok száguldó tempója, mindent elsöpítő életének szimbóluma! Csodatűkör, a világ- város döbbenetes képe. Az aranyat dobáló gazdagság és a fényárban uszó boulevardok mellett sötét sikátor húzódik, ahol a bűn leselkedik. A komoly munkára kacagó, semmittevés, az ellentétek száguldó forgatagában szemben áll egymással a kötelességtudó rendőr és az aszfalt virága: a tolvaj lány!

Előadások kezdete naponta 4, 6 és este 9 órakor

Kedvező idő esetén a kertben**OMEGA****NOVISAD**

Pénztári és ellenőrző tömbök mindennemű eladáshoz. — Belföldi gyár a világ legtekélyesebb gépeivel felszerelve. — Olcsóbb mint a külföld

VÁNDOR A NAGY UTON

VIDOR IMRE REGÉNYE

42

A rossz érzés nem akart elmúlni. Megpróbálta tréfával elkergetni.

— Szóval kilenc hónapi száműzetés.

— Nem érdemes? Érttem?

— Minden. Ugy fogok tanulni, ugy fogok vizsgázni, hogy az egész tudományegyetem, nem: a világegyetem bámulni fog. Jó lesz?

— Jó.

— Szóval...

— Ne mondja annyit, hogy: szóval.

— Nem mondom. Szóval... azaz tehát: szorgalom- és előmeneteltől függő tanulmányi szerelmi ösztöndíj.

— Sándor, maga ebből tréfát csinál?

— Isten őrizz! Jó lesz.

Hanem azért a kedve — szerelmes és bizony bolondos képzetektől ütött hangulata — elromlott, lehült.

Bereznayék lejöttek. Sándor üdvözlésükre sietett. Fogadtatása szíves és meleg volt. Leültek a terrasra és beszélgettek. Sándor olyan kislánknak érezte magát, akit kedves bácsik és nénik kikérdeznek és aki a kérdésekre illedelmesen felel. Haragudott ezért magára, de nem tudott ettől a beállítástól szabadulni.

Azután hárman — a méltóságos asszony nem tartott velük — sétálni mentek. Icsiesin, Ikán át Lovranába és onnan hajóval vissza. Az uton komoly dolgokról — szerelmeiről, jövőről — nem esett szó. Sándor előbbi hangulatából folyólag eleinte kissé feszés volt, de Bereznay olyan közvetlenül, kedvesen bánt vele, hogy ez az érzése teljesen elenyészett és így derűs jókedvben töltötték az időt.

— Mit szokott délután művelni? — kérdezte Sándor Ikán, amikor hazaértek.

— Ötkor tenisz. Nagyon jó társaság van.

Majd meglátja. Velem jön.

— De én nem tudok.

— Nem? Hogy lehet az?

Sándor hallgatott. Mit feleljen? Hazudjon?

Vagy mondja meg az igazat?

— Kár — mondta Ikán. — Hát majd nézi.

— Iges. És addig?

— Addig? Hisz olyan meleg van, hogy ötig ki se mozdulhat az ember!

Sándor boldogtalan. De inkább megbántott. (Hányadszor pár óra alatt?)

... Hát... Ó három országon keresztül négy heti távollét után jött ide miatta, érte és szerelmese azt mondja, hogy... Na, nem szabad boldognak lenni! Mert: ostobaság. Igen az! Ikának igaza van. Ebben a hőségben csakugyan nem szokás mindjárt ebéd után lejönni. És mégis... rosszul esik. Milyen másképpen képzelte!

Talán ő képzelte rosszul? Hát a szerelem? A szív?

— Hol fáj megint? Maga fájvirág!

— Minden perc fáj, amit maga nélkül kell töltenem.

— Jaj de nagy gyerek!

Hanem azért meleg pillantással simogatta végig a nagy gyereket. Ettől Sándor is megbékült.

Ebéd után azonban nem volt türelme a szobában maradni. Sétált az üres parkban. Sok minden foglalkoztatta.

Valaki nevén szólította. Leányhang. Ismerősen csengő.

— Meg sem ismer Rozsos ur?

— De! Hogyne! Roscnblüh Sárika. Öszintén örültek egymásnak. Sárika elmondta, hogy anyjával itt nyaralnak.

— A mama fent van a szobában. Én mindig leszököm. Azzal az ürüggyel, hogy olvasni akarok.

— Ürüggy?

— Igen. Az. Nézze: ki se nyitottam könyvem. Nem tudok én itt olvasni! Csak ülök. És nézem a tengert. Órák hosszat. De ha ezt mondom, kinevetnek.

— Én nem. Nekem is ez a legkedvesebb szórakozásom.

— Ugye? Olyan szép! És mindig más. Tudja hogy Móric is idejön? Holnap délben érkezik.

— Igazán? Ennek nagyon örülök.

— Móric gyakran kérdez magára leveleiben. De én nem igen tudok hirt adni. Mert ön sohase...

— Igaza van Sári kisasszony. Nem volt szép tölem. De meg tudnám magyarázni.

— Az utjuk szétvált...

— Olyasféle. De ha visszagondolok arra az időre, amikor egy uton botorkáltunk, mindig felmelegszik a szívem. Hadd pótoljam most a hibát! Hogy van Móric?

— Jól. Azt tudja, hogy első asszisztens Jénában? Magántanári címet kapott. Privatdocent. Most tanszékkal kínálták meg.

— Nagyszerű! Egyetem tanár! Eja! Büszke vagyok Móric barátomra. Ostoba kérdés: örül neki ugye?

— Nem is ostoba. Sokszor gondolkodom ezen. Móric nagy ember lesz. Már most is híres. Itthon nem is tudják. Én olvastam külföldi lapok ítéletét róla. Francia, angol tudóstársaságok érdeklődnek iránta. Beválasztották tagnak. Nem dicsekvésként mondom.

Ámulva hallgatta. Most Sárika szájából vett először tudomást Móric értékéről.

— És miért gondolkodik ezen Sári kisasszony?

(Folyt. köv.)

Parkett-gyári tölgyhulladék **I-a tűzifa** 100 kgr.-ként házhoz szállítva **30** dinár. Nagyban vételnél nagy árengedmény **J. Vujković i Drug** Szubotica Tel. 6-69

Elsőrendű téli szalámi
saját gyártmány
öt kilótól á 60 dinár
Binder József hentesnél
Pančevoń 4 76

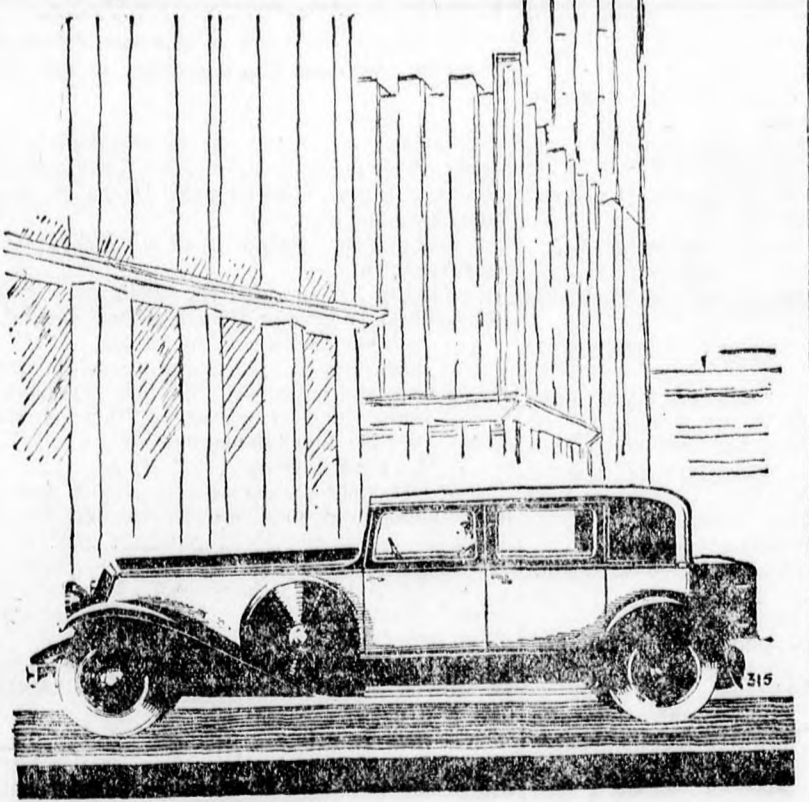
Faconvas-ablakokat,

vasrácsokat, vasszerkezeteket, v. z. és nyersolaj tartályokat, sajtolt tömegcikküket legolcsóbban csakis
REICHEL RUDOLF modernül berendezett lakatosműhelyben Novisad, Streljačka ulica 47. rendelhet meg

Az összes női kalapok árait leszállítottam
Heiduska Mariska, Subotica

Szabadalmazott
jégszekrényeink árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot
BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu- tor- és rézárugyártók
ŠUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

FIGYELEM! **FIGYELEM!**

» O P E L «
a világhírű németországi autó- és motorkerékpár-gyárának **noviszádi képviselője**
Jovana Subotića ulica 9 — Telefon 23-30
Értesíti a noviszádi és környékbeli közönséget, hogy az **autók megérkeztek**
Mindenkinek ajánlja, hogy autóvásárlás előtt saját érdekében okvetlen tekintse meg azokat vételkényszer nélkül

RENAULT
MONASTELLA
VIVASTELLA
6 hengeres
HEINASTELLA
8 hengeres
a jelenkor legtekélyesebb kocsijai
A négy kerékfeken kívül külön „Renault Servo-fék”
Karter olajhűtő!
Hidraulikus lökhárítók
Aluminium karosszéria
az erő, szépség, gyorsaság és jóizlés megtévesztőit!

RÉGI SÍSTEM **BENCZE-féle PATENT** **PATENT-BENCZE**
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK a legjobbak
Minlát és ajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ, ZSALU, ÉS SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
VELBEČKEREK

Legjobb Legkellemesebb Legbiztosabb
BÉL- és GYOMORTISZTÍTÓ
GYERMEKEKNEK és FELNÖTTEKNEK a

MAGNA PURGA por,
mert minden FÁJDALOM nélkül tisztít, kellemes az íze és egyben erősíti és fertőtleníti a GYOMROT és a BELEKET és elejét veszi ezzel sok komoly MEGBETEGEDÉSNEK

Ha minden étkezés után rendszeresen bevesz egy késhegynyi MAGNA-por, rendszerben lesz az EMÉSZTÉSE és megszűnik a kemény SZÉKLETE
Megszünteti
a gyomorsavtúltengést, a kellemetlen szájszagot, a hányingert, a felbőffögést, a gyomorégést

Gyógyítja
a BÉL-hurutot, a GYOMOR-hurutot, az EPE-bajokat, a GYOMOR-görcsöket, az ARANYERET és a BÉL-fekélyt

Vezérképviselő: **Krausz Ede, Novisad**
Képviselők: **Beograd, Aleksandrova 8 - Zagreb, Nikolićeva 9**
Minden gyógyszerárban kapható pontos használati utasítással együtt 4 dinárért, vagy rendelje meg a Laboratorij „ALGA” Sušak címtől és mellékeljen leveléhez 5 csomagra 20 dinárt készpénzben vagy bélyegeken. — Magyar- és németnyelvű használati utasítás

ERIKA levegőfertőtlenítő és illatosító eszencia **1** liter 400 dinár, aparátus 80 dinár. 1 liter vízhez néhány csepp eszencia elegendő. — Mintaküldeményt ingyen küld **ERIKA** Subotica

CSODAKÜT-FÜRDŐ

SZIARA KANJISZÁN a város alatti gyönyörű árnyas parkban május 15-én megnyit

A fürdő orvosilag javával izületi és izomrumba, ismét, szába, ideg bántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál

A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU

Tiszta szép szobák, olcsó ellátás Igen mérsékelt fürdőárak

MENETREND:
Suboticáról vonat indul reggel 5. d. e. 10 óra 8 perccor, délután 2 óra 11 perccor, este 6 óra 55 perccor

4914

Italszakmában bevezetett utazókat

keresünk azonnali belépésre fixizelés vagy jutalék ellenében az ország összes tartományában.

Ajánlatok az eddigi működés megjelölésével „KEMIKIA” proizvod eterskih uija, etera i esencija St-Bečej címre küldendők

5184

VEZETŐ AMERIKAI TRAKTORGYÁR keres

a gazdaközönségnél jólbevezetett szolvans rayonképviselőket

Novisad, Szubotica, Szenta székhelyel.

Kedvező fizetési feltételeket nyújt

Ajánlatok

Hubert János

Novisad

postafiók 25. címre küldendők

5185

Morvai és Molnár

műkö- és cementárugyár, Subotica

A vasutállomással szemben

Ajánlja egy- és többszínű cementlap, mozaiklap, vasbetetes és csömöszölt betoneső- és mindennemű műkögyártmányait a legelőnyösebb áron.

Felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4453

Komoly intelem a kereskedő irakhoz!

Teljesen szükségellen, hogy nem engedélyezett, nem véltényezett, vagy hamisított „SCHWEINFURTER ZÖLD” vegyesen rakásra és kellemtelenségeknek tegyek ki magukat.

Az általunk forgalomba kerülő „Aeroplan” védjegyű „SCHWEINFURTER ZÖLD” 5152. sz. alatt van védjegyzve és 22746/28. sz. alatt a Földművelésügyi Miniszter által engedélyezve.

Zöldpárnál a biztos hatás titka:

„Aeroplan” márka!

KEMIKALIJA NOVISAD,
LJUKINA ULICA 7 324

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZALLITUNK „Gebrüder Bühler A. G. Uzvil” svájci gyártmányu minden modern malomgép.

VALLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átserelését.

KÉSZITUNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők

Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnapotól és szombatig kétfelirészen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 dinár. Csak felbontott feljels leveleket továbbítunk. Kérdésfelvetésben véleményig mellékelendő.

LEVELEZÉS

Római záros 2/10. Miért nem jössz? Kereslek mindenütt. Megpróbáltatások ideje, Szomorú vagyok. A legkisebb hír is megnyugtana. Szeretlek nagyon, hát miért hagytalak el? Csak a szívem ne érezném! A boldog, édes, szép emlékekből táplálkozom! Itt megfelelő minden. Jutok eszedbe?

5204

Nem sablonok, hanem külön egyéni izlés szerint készülnék Brauchler butorai. Subotica. Haliapca.

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben úgy bel- mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591 5050

Gyógyszerész, 29 éves, elfoglaltsága miatt házasság céljából keresi 18-25 éves keresztény intelligens leány ismeretségi, aki ön-állósításához legalább 300.000 dinár hozománnyal hozzájárulna. Házias, szolid leányok vagy hozzátartozók lehetőleg fényképes leveleit kérem a novisadi kiadóba „Virágésikör” jellegére. Közvetítők kizárva. Teljes diszkréció. 4961

FOGLALKOZÁS

Három önálló kárpitos és fényezőmunkás állandó alkalmazást kaphat azonnali belépéssel. Viktoria gyermekkocsigyár Indjija. 5194

Fiatallélművészetek ál- lást keres. Cim a kiadóban. 5204

Intelligens, 26 éves asz- szony, elmenne idősebb ur- hoz házvezetőnőnek vagy lábadozó beteg mellé. — Cim: Wilhelm könyvkeres- kedés Backa Topola. 5182

Keresek azonnali belépésre perfektül főző házvezetőnőt vagy szakácsnőt. Ajánlatok bizonyítványokkal Lovreko- vich Józsefné Eeka, Bánát, címre küldendők. 5139

Fényképész, fiatal, aki gyorsan, tisztán retusál, az ősz- szes munkákban perfekt, nagyítás-retus is érti, jó- forgalmu műterembe társ- nak kerestetik tökélyefek- tés nélkül. Cim a kiadóban 5142

Tisztoséges, nőtlen fiatal- ember pénzbeszedői vagy ehhez hasonló állást keres. Beszél szerbül, németül, magyarul és románul — 100.000 dinár értékű ingat- lanvagyonnal rendelkezik Szives megkereséseket a fizetési feltételek megjelölé- sével „Inkasszó” jellegére a kiadóba kér. 5206

Keresek helyi képviselőket minden nagyobb-kisebb vá- rosban jutalékos alapon egy patent cikk eladására, amely minden üzletben nélkülözhetetlen. Napi 250 —300 dinár kereseti lehe- tőség. Dániel Subotica, Pa- ja Dobanovackog ulica 11. Hausenál. 5217

Kovácssegédet, jó munkást, állandó munkára felveszek. Tolnai András, Srbobran. 5205

Kifutófiút, 14—15 éveset, aki biciklizni tud, azonnali belépésre keres. Cim a ki- adóban. 5199

Fényképészegéd, jó retusór állandó állást kap. Heckső fényképész Velika Kikinda. 5143

Gépirónó, perfekt szerb-hor- vát nyelvtudással, német vagy magyar gyorsírással azonnali belépésre keres- tetik irásbeli ajánlatok Zephir tvornica peči d. d., Subotica, küldendők.

Mészáros és hentessegédet jó munkást keresek. Plukovi- vić mészáros, Bajmok. 5221

Varrónó férfifehéremű var- ráshoz, aki már üzlet ré- szére dolgozott kerestetik. Cim a kiadóban. 5220

Házmestert, gyermektelen házaspárt vagy magányos személyt felveszek Oslo- bodjenja ulica 11. 5209

Varrólányokat, csakis jó munkasereket, felvesz azon- nalra Révész-szalón, Ciril Metod trg 5. 5213

Kereskedősegéd, fiatal az ur- és női divatszakmából azonnali belépésre állást keres. Jelinek, Vilsonovauli- ca 51. 5223

Asztalosmunka szükséges több nagy épületre. Garan- ciával és gépműhellyel ren- delkező asztalosmesterek küldjék ajánlataikat „Val- lalkozó 216” jellegére Jugo- mosse Beograd, Terazija 25 címre. 5190

Társ kerestetik közreműkö- déssel, ca 300.000 dinár készpénzzel rendelkező ki- zárólagos képviselőre meg- szerzett világszabadalmi cikk terjesztésére. A cikk minden kávéházban, vendéglőben, kórházakban, ál- lami és közhivatalokban, is- kolákban vonatokon, szim- házakban és mozikban kö- telezőleg használandó, to- vábbá magánirodákban, fu- szerkereskedőknek, drogé- riáknak és minden egyes családnak könnyen eladha- tó. A cikk eddig hat művelt külföldi államban sikerrel lett bevezetve és most von- nul be Jugoszláviába. — Minthogy gyártása megkez- dődött, a terjesztés megke- zedése sürgős. Ajánlatokat kétfős borítékban „Kévs befektetéssel fényes exis- tencia” jelleg alatt „Kor- mors” Subotica, Vilsonova ulica 11. (Poljoprivredna Banka) továbbit 5135

Társ kerestetik közreműkö- déssel, ca 300.000 dinár készpénzzel rendelkező ki- zárólagos képviselőre meg- szerzett világszabadalmi cikk terjesztésére. A cikk minden kávéházban, vendéglőben, kórházakban, ál- lami és közhivatalokban, is- kolákban vonatokon, szim- házakban és mozikban kö- telezőleg használandó, to- vábbá magánirodákban, fu- szerkereskedőknek, drogé- riáknak és minden egyes családnak könnyen eladha- tó. A cikk eddig hat művelt külföldi államban sikerrel lett bevezetve és most von- nul be Jugoszláviába. — Minthogy gyártása megkez- dődött, a terjesztés megke- zedése sürgős. Ajánlatokat kétfős borítékban „Kévs befektetéssel fényes exis- tencia” jelleg alatt „Kor- mors” Subotica, Vilsonova ulica 11. (Poljoprivredna Banka) továbbit 5135

Privát köztiisztasági vállal- lat, Palmotičeva 7 (6eska piacnál) rendelkezésre autóval gyorsan és pontosan végzi a tisztítási munkákat. 4957. Mita Szuvajcsics.

Elsőrendű szalonszabónó jutányos áron uriházakhoz, ajánlkozok. Munkát otthon- ra is igen olcsón vállal. — Levélhívásra házhöz megy. Cara Lazara 52. 3831

Mérlegkészítő kovácsokat és asztalosokat felveszek. Sebestyén mérleggyár Szu- botica. 5128

A háboru előtti időkből jól ismert, sikkes alakja és kiváló jó minősége folytán közkedvelt magyar

NŐI DIVATCIPŐ

külön'egességek legközelebb ORIGINAL JOKS elnevezés alatt ismét megjelennek!

Minden jobb szakmabeli üzletben kaphatók lesznek

Gépszijak varrószí'ak, gépjármű- ronek elsőrendű minőségben eredeti gyári áron

KAUFMANN HERMAN bóraktráraban SUBOTICA

Ügyes és jólbevezetett képviselőt keresünk

Bácskában és Bánátban toalettiszappan eladásra magas jutalékkal. A szerb-horvát, magyar és német nyelv tudása feltétel. Horvátyelvű ajánlatok a referenciák feltüntetésével „Zastupnik za toaletni sapun 448-6” jel- légre az INTERREKLAM D. D. ZAGREB, Marovska 28. címre küldendők

5187

Cséplési célra ajánlok trifaili darabos szenet a szokásos fizetési feltételek mellett

Kérjen ajánlatot

SIPOS SANDOR SUBOTICA

I. Sokolska 6. — Telefon 868. 2808

Törött kő Mész Zuzott kő

KREČANE I KAMENOLOV U SLOVCU KOD VALJEVA (SZERBIA) ajánl:

Meszet legjobb minőségben, fehér, a legjobb mesz- köből égetve, 100 kg.-ként 32 dinár.

Követ építési és utburkolási célokra, köbmé- terenkint 57 dinár.

Zuzott követ, sötét köbméterenkint 75 dinárért franko vagon Slovac, Valjevo mellett

Megegyezés alapján a meszet és a követ franko vevő állomás is szállítjuk. Részletes felvilágosítással szögél

Miljko Korac trgovac

Valjevo (Szerbia) 5087

Nagy pünkösdi nyakkendővásár!

3 drb. selyemnyakkendő . . . . . 25 din.
3 drb. tiszta selyemnyakkendő . . . . . 40 din.
3 drb. egész nehéz selyemnyakkendő . . . . . 80 din.
3 drb. legfin. nehéz selyem divatnyakkendő 100 din.

ud. A. Veneclaner
LABOR-PALOTA
Rudic kitérővel szemben
Vétel énszser nélkül tekintse meg!

Fényképészek!

Óriási jövedelmet biztosíthat magának a „Dekafo” készülék beszerzésével. Nyolc különféle felvétel egy papírszalagon. A felvételek két perc alatt készíthetők. Minden gépre felszerelhető. A leipzig Messe slágere. Csakoly befektetés. Biztosítsa magának az elsőbbséget. Kérjen azonnali mintát és prospektust a vezérképviselőtől:

„PHOTOPHON”
Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 13

LIFKA-MOZI

Csütörtöki vasárnapig
A szezon nagy attrakciója
NÉMET-FILM!

ASZFALT

Eratikus történet egy világhírű kókkott és kötelestűdű rendőr
szerelemérőlSzáguldó tempó! Lélegzetfelfejtő cselekmény!
Luxus! Pazar rendezés! — Szereplők:BETTY AMANN az Úfá főnemesnyű új starja
és GUSTAV FRÖHLICH

Előadások kezdete 4, 6 és 9 órakor

Társat keresek 150-200.000
dinár tőkével jól jövedelmező
üzlethez. — Személyes
közreműködés esetén fixfizetés.
Tőke biztosítva. Személyes
tárgyalás. Cim a kiadóban. 5150Zanapot fizetéssel felve-
szek Fister Gusztáv asztal-
süzeme Subotica, V., Ga-
jeva ul. 38. 4987Fahivatalnok, önálló veze-
lő, mérlegképes könyvelő
állását változtatni óhajtja.
Szíves megkeresést Szak-
ember jellegére kérek.Erdőkitermelésnél, gazda-
ságban vagy bármilyen
iparvállalatnál felügyelői,
számvevői vagy ehhez ha-
sonló bizalmi állást kere-
sek. Cim: Molnár könyv-
kereskedés, Senta. 4980Társ kerestetik kevés tőké-
vel jól jövedelmező vállalat-
hoz »Autótaxi« jelige alatt
»Radio Reklam« SzuboticaBorbélysegéd, elsőrendű bu-
bihajgató, jó fizetéssel —
azonnal felvétetik. Sztani-
szavlevics Márkó üzleté-
ben Sztari-Becsej. 5093Szőnyeg javításokat, per-
zsa, szmarna és argaman
szőnyegek szakzerű »javi-
tását és tisztítását vállalják
Thurzó Nővérek kézimunka
szaküzletében VII., Zrinjski
trg 19. 5115

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÚVEGEK
VITRUMNÁL NOVISAD,
FUTOSKI PUT 137. 1734503-as Fiat-antó, generalja-
vitott eladó. Oslobodjenja
ulica 128. 51583 HP ülőgázkazán, kifogás-
talan állapotban eladó. —
Save Tekelije ul. 13. Ugyan-
ott egyszoba-konyhás lakás
kiadó. 5169Jégszekrény, jó karban, két
pulttal eladó. Szubotica,
Getnička ul. 27. Rejnje-falu
5170Fűszereschnek is alkalmas
kétajtós jégszekrény és egy
dupla spalettás fehérre fest-
ett ablak eladó. Szombor-
szki put 39. 5163Borbélyüzlet, jömenetelű,
kedvező feltételek mellett
eladó. Érdeklődni Braća Jo-
vanović fodrászoknál, Sen-
ta. 5193Pékség sarokházzal, üzlet-
tel együtt berendezéssel el-
adó. Artézikut a ház előtt.
Dressl pekara, Zemun. 5203Pálinka-főzőkazan, 200 lite-
res, keveset használt, eladó,
kg-ként 35 dinárért. Csif-
csák Ferenc Bácska Topola.Motorkerékpár, négyütemű
350 angol gyártmányú alig
használt 8500 dinárért sür-
gősen eladó. Cim: Németh
Miklós, Feketić. 5164Billiárdasztal, legjobban be-
vált minőségű, beszerezhető
Gombár József billiárdkés-
zítőnél, Temerin. 4971Eladó Citroen-antó, jó kar-
ban, részletfizetésre is. Som-
bor, Patrijarh Brankovića
(Bezdáni) ut 2. 5190Cséplőgarnitúra 8-as Hoffer
gyártmányú, igen jó karban,
jutányos áron sürgősen el-
adó. Bačka-Topola, Diósina
Brandrišz Cecilianál. 5168Zongora, valódi Bösendorfer
jó karban mérsékelt áron
eladó. Pančevo, Starecsovi
ut 65. Janell. 51984 HP lokomobil kenderter-
éshez alkalmas, egy nagy
Garvenz-szivattyú, percen-
ként 500 liter munkaképes-
séggel, több fék, Sassek
autóbuszhoz való, teher-
autóknak való motorok jó-
karban olcsón eladók. Mo-
mir Pašić Stari Becej. 5219Két szoba butor, háló és
ebédlő olcsón eladó. Cim
a kiadóban. 5215Strákoosi, könnyű, teljesen
új eladó. Riesz I. VII., Mi-
loša Obilićeva ulica 16. 5212100-400 holdas birtokot
keresek megvételre Bánát-
ban vagy Baranyában.
Részletes ajánlatokat kér
Kollár úgynökség, Mali
Idjós. 5224Haskötők orvosi rendelésre,
fűzők, melltartók, csipőfűzők
lehetőleg kivitelben ké-
szülnek, fűzőkellékek min-
den minőségben kaphatók
Stein, Subotica, kiskápolna
mellett. 5222Virágok legnagyobb választé-
kban ma telepemen kap-
hatók. Virágos Salvia, ne-
mes rózsák, futó- és bokor
rózsák, hajtatott Canna-
mók, Muza, pálmák, Eroni-
mus, Agaratum, muskátlik,
olasz székfű dugványok,
Petonia, Vanilie Calla,
Aszparagusz, Pluozus és
Buxusok, magas borostyán,
liliom virágos, gumos bego-
nia, Begonia, Szempflora.
Minden árut a legolcsóbban
kiárúsítok. Kain virágkerté-
szet, Palicsi ut, villanytelep
mellett. 3041Drótkerítések legjobb mi-
nőségben Kovácsnál, Su-
botica, Lifka-mozi épület.Fiat-antó, 2 és fél tonna
megterhelésű, jókarban, el-
adó. Preradovićeva ul. 4. 5114Fiat antó 509 új gumikkal
generaljavítva, kifogástalan
állapotban eladó. Radió
Reklam, Szubotica. 5134Családi ház a főposta köze-
lében eladó. Érdeklődni le-
het Ulrich László fűszerke-
reskedőnél Skotus Vitoria
ulica 51. 5138**160 dinár**
10.000 kg I. osztályú Duna-
homok, 120 dinár II. osz-
tályú Bogojevón vagónba
rakva. Szállítás azonnal.
Johann Merkl, Senta. 3536

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elmozd-
tathatóan számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felhívószöveg jellegű hirdetés fogadható.
Kérdésekre válaszok villámgyorsan.minden egyes darabjéért
teljes garancia!Bebizonyíthatóan a legtekő-
letesebb! 118791

Bőrárverés

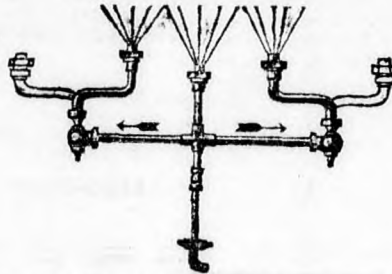
A szentai husiparosok szakszervejete közölségre teszi,
hogy összes börtörmékeiket május 26-án d. n. 2 óra-
kor Senta-n a Heiduska-féle vendéglő külön helyisé-
gében nyilvános árverésen egy hónapra előre el fogja
adni.Felkérhetnek azon kereskedők, kik erre igényt tar-
tanak, hogy május 25-ig ezt alulírottak írásban jelent-
sék be.

Bálint Mihály

mészáros

Senta (Ujtemplom tér)

5101

Szőlő-, gyümölcsfa-,
répápermetezőket

raktárról legolcsóbban szállít

BARZEL vasüzlet
Subotica. — Telefon 123

Szücsök figyelmét

felhívom, hogy a bőrkészítést megkezdtem
és úgy vad- mint a báránybőrök kidolgozását
jutányos áron vállalom

Rédier Fülöp szücsmester

Subotica, II. kör, Mlinkova ulica 5. 5218

Künstler Ernő

angol uri szabó, Subotica
J, Sokolska ulica 4Elegáns szabás. — Finom
munka. — Olcsó árak. —
Figyelmes kiszolgálás!!

Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell új dobkosár, nincs kosár-
javítás, de többteljesítmény és
üzemeltettségmegtakarítás, haszab. dobkosár-betétleceinket
felszerel

Kérjen prospektust, ajánlatot!

Bárdos és Brachfeld, Novisad

UJ BUICK
és CITROEN automobillók4 és 6 hengeres. Használt generaljavított
autók, Citroen csukolt-nyitott, Fiat 502-
503 kocsik, Ford luxus és teherautók, leghasznosabb lejár-
atur részletfizetésre kaphatók. Használt autókát becserelelek

KAIN LAJOS

Buick-Citroen képviselője

SUBOTICA, Városháza épület

VÁROSI MOZI

Kedd — szerda — csütörtök
Fox filmhíradóStepa Stepanović vajda teme'ése
Tök és palacsinta
burlesk**Vénusz hét kalandja**

vijáték — Főszereplők:

Ellen Richter, Nikola Rymski,
Georg Aleksander

Előadások kezdete: 4, 6 és este 9 órakor

Patkanin patkányt felelő-
séggel írta. Kapható Subo-
ticán, Hercl drogéria és
Kurtes kereskedésekben.8 HP cséplőgarnitúra, egy
gaz és egy Fordson, 2 éves
eladó. Josip Sklena, Pan-
čevo. 5161Jó állapotban levő Ford-
son-tractor, továbbá 8 HP
Jofherr és Schrantz gyárt-
mányú szivóvázlokomobil
eladó. Johann Slemmer, Sta-
nisić. 50302000 lakosú, tiszta német
községben jóforgalmu ve-
gyeskereskedés péküzlettel
nagy környékkel, házzal
együtt családi okok miatt
nagyon kedvező fizetési
feltételek mellett azonnal
eladó. — Bővebbet Piking
úgynökségnél, Veliki BečerekOlcsón eladó egy jó állapot-
ban levő »Yape« 3 1/2 HP
motorkerékpár. Érdeklődni
lehet Lamić vendéglőben,
barátok templomával szem-
ben. 5081Irógép vétel, eladás, javít-
ás és karbantartás szak-
szerűen Gémesi egyedüli
írógép-specialistánál, Subo-
tica, Paja Dobanovačkog
ulica 8. 207

Hordók

használtak 250 litertől 7000
literig kaphatók Kuz La-
josnál, Subotica, Mažurani-
ćeva ul. 19. 4317Sarokház, a Madjarska ul.
és Tolstojeva ul. sarkán,
mely áll 2 kétszobás, egy
egyszoba-konyhás lakásból,
100.000 dinárért eladó és
azonnal átvehető. Bővebbet
Lagner fodrásznál. 4440Tűzelőanyag 20% át taka-
rítja meg, aki lokomobiljá-
ba beszereli a szab. hő-
gyújtót. Készíthető 300 di-
nár felzetése ellenében. —
Felvilágosítást ad Gsonka
Ferenc Senta, a szab. hő-
gyújtó tulajdonosa. 46086-8-as MÁV golyócséplők,
cséplőgarnitúrák, cséplősig
készen eladók. Vadócz Ká-
rolynál, Bačka-Topola.Wolfner-gépszij lényegesen
leszállított áron kapható.
Barzel vaskereskedés, Su-
botica. 4934

KÜLÖNFÉLE

Nagy műhelyhelyiséget ke-
resek géperőre berendezett
asztalosműhely részére, le-
hetőleg a városban. Cim:
Szabados, Nikola Kujundzi-
ća ul. 6. 5202HERPOLD, 20 kapa, prí-
ma, 3 éves, istálló-mutrá-
gyozott, havontakaszálható,
huzáralkantya mellett kap-
pásként kiadó. Kolonics,
Senoe 17, délelőtt 11. 4677Különbejártn diszkrét szo-
ba szépen bebutorozva ju-
nius elsejére kiadó. Kara-
džičeva 7., Knez Mihajlo-
va 6. 5210GÉPTULAJDONOSOK,
IPARTELEPEK
FIGYELMÉBE!

eredeti

gyári áron
kaphatók**Szenes Kálmán**

cégnél Subotican

Guba J. utóda

cégnél Bačka-Topolan

Két szoba, előszoba, fürdő-
szoba, konyha, éleskamra
kiadó Palicón, Kanyó ta-
nitónál. 5200Szuterén pince 17 méter
hosszu, azonnal kiadó. Do-
nat, Vilsonova ulica 6. 5211Kiadó Subotica központjá-
ban, főtéri sarokházamban
uccai lakás és bolti helyisé-
gek, műhely, pince, szoba.
Ugyanott komplett ebédlő
és másféle butor, konyha-
felszerelés eladó. Bővebbet
dr. Blum fogorvosnál. 5173Különbejártn butorozott
uccai szoba kiadó. Cara
Dušana 6. (Vas Ádám ven-
dégelővel szemben). 5149Üzletmegnyitás. A mai
igényeknek megfelelő un-
jnan berendezett higiénikus
és modern cukrászdát a
huspicacon Farago mészáros
mellett megnyitottam. Al-
landóan friss sütemények,
torták, habos kávé, fagy-
lalt! Előzőkény kiszolgálás
»Mignon« cukrászda. —
Institorisz Sándor. 5042Értesítjük a t. közönséget
és ismerőseinket, hogy Palic-
son a Betyák-féle vendég-
előt átvettük. Elsőrendű
konyha. Május 15-től ol-
csó havi abonama, kihor-
dásra is. (Frissen csapolt
sör, elsőrendű italok. Pontos
és gyors kiszolgálás.) Szíves
támogatást kér Dózsa István
és neje. 5061Mucsitelen 1 szoba, elő-
szoba mellékhelyiségekkel
azonnal kiadó. Érdeklődni
lehet dr. Miladinović ügy-
védi irodájában. 5125Üzlethelyiség, szemben a
vasútigazgatósággal azon-
nal kiadó. Érdeklődni lehet:
Dr. Miladinović ügyvédi
irodájában. 5127Raktár a város központjá-
ban, mely 20 m. hosszú, 6
m. széles, 1,50 m. magas-
ságban deszkafallal borított
kiadó. Érdeklődni: Radio
Reklamnál. 5124